

KRZYSZTOFORY

Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa

35

Zeszyt z okazji 60-lecia istnienia muzeum w Starej Synagodze w Krakowie /
Volume issued on the occasion of the 60th anniversary of the museum
in the Old Synagogue in Kraków

Koncepcja merytoryczna zeszytu /
The concept behind the main theme of the volume:
Eugeniusz Duda

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa

Kraków 2017

Muzealne sprawy

Museum Issues

Kronika działalności Muzeum Historycznego Miasta Krakowa w 2016 roku

Modernizacja pałacu Pod Krzysztofory i projekt muzeum kompletnego

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa od wielu lat prowadzi systematyczne prace nad modernizacją pałacu Pod Krzysztofory. W 2012 roku udostępniono nowoczesną część kompleksu siedziby Muzeum od strony ulicy Jagiellońskiej 2–4, która stanowi ważne zaplecze biurowo-administracyjne, a w 2014 roku zakończono prace w skrzydle zachodnim pałacu od ulicy Szczepańskiej, z wystawą stałą *Cyberteka. Kraków czas i przestrzeń* oraz salą Miedzianą o charakterze konferencyjnym na pierwszym piętrze tej części obiektu. W roku 2016 przygotowano i złożono wniosek o dofinansowanie ze środków unijnych prac modernizacyjnych w skrzydle wschodnim pałacu Pod Krzysztofory (Program Infrastruktura i Środowisko). Projekt znalazł się na liście inwestycji przewidzianych do dofinansowania i 15 września 2016 roku w sali Miedzianej podpisana została umowa pomiędzy Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, reprezentowanym przez wicepremiera, ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotra Glińskiego, i Muzeum Historycznym Miasta Krakowa, reprezentowanym przez dyrektora Michała Niezabitowskiego (wartość dofinansowania projektu wynosi 29 mln zł). Tym samym Muzeum pozyskało środki, które umożliwią wykonanie wszystkich prac modernizacyjnych do końca 2020 roku.

Zespół Muzeum kierowany przez dyrektora Niezabitowskiego prowadził prace nad przygotowaniem pełnej koncepcji scenariusza wystawy stałej w pałacu Pod Krzysztofory zatytułowanej *Kraków od początku i bez końca*. W czwartym kwartale 2016 roku rozpoczęto przygotowania do wyłonienia inwestora zastępczego do prac we wschodnim skrzydle pałacu i kolejnych postępowań niezbędnych do rozpoczęcia prac budowlanych, m.in. na obsługę finansową projektu, w celu powołania zespołu inspektorów nadzoru oraz na usługę wykonania projektu wykonawczego wystawy stałej.

Thesaurus Cracoviensis – Centrum Interpretacji Artefaktów

Rok 2016 był czasem, kiedy zrealizowano spory zakres prac w tym obiekcie. Dodatkowe środki uruchomione przez

Prezydent Krakowa prof. Jacek Majchrowski, dyrektor MHK Michał Niezabitowski oraz wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotr Gliński w odrestaurowanym skrzydle zachodnim pałacu Pod Krzysztofory w czasie uroczystości podpisania umowy pomiędzy Ministerstwem Kultury a Muzeum Historycznym Miasta Krakowa i Muzeum Inżynierii Miejskiej, 15 września 2016 r., fot. Tomasz Kalarus

Gminę Miejską Kraków umożliwiły przyspieszenie działań w magazynach głównych Muzeum. Łącznie w ubiegłym roku wykonano prace budowlane i aranżacyjne oraz zamówiono niezbędny sprzęt o wartości aż 3,67 mln zł. Zakupiono urządzenia komputerowe, meble i komody metalowe na wymiar oraz sprzęt specjalistyczny do pracowni konserwatorskich.

Ogłoszenie wyników konkursu na projekt wystawy stałej w Muzeum Podgórze, Fabryka Emalia Oskara Schindlera, 30 sierpnia 2016 r., fot. Tomasz Kalarus

Podgórskie Dni Otwartych Drzwi, zwiedzanie Muzeum Podgórze w budowie, oprowadzają Melania Tutak (przy wejściu z prawej strony) i Katarzyna Bury (przy wejściu z lewej strony), 24 września 2016 r., fot. Andrzej Janikowski

Wykonane zostały niezbędne uzupełniające roboty budowlane, dodatkowy system odwodnienia, specjalistyczne oświetlenie, konieczne prace remontowe i naprawcze związane z zalewaniem obiektu od strony sąsiadującego boiska szkolnego.

Przenoszenie muzealiów z tymczasowych magazynów w obiekcie przy ulicy Stanisława ze Skalbmierza 7, Celestatu i pałacu Pod Krzysztofory wstrzymano ze względu na konieczność wykonania dodatkowego systemu odwodnienia otoczenia budynku, mającego zapobiegać zalewaniu obiektu. Zostaną także wykonane dodatkowe prace zabezpieczające od strony tzw. tarasu (pierwszy kwartał 2017 roku). Przygotowywano pod względem konserwatorskim i logistycznym operację przeniesienia muzealiów z tymczasowych do nowych magazynów. Wykonywano prace konserwatorskie przy obiektach wytypowanych do ekspozycji. Ponowna dyslokacja muzealiów do nowych magazynów rozpoczęła się w styczniu 2017 i powinna zakończyć się w połowie tego roku.

Muzeum Podgórze

To kolejny muzealny projekt inwestycyjny, który nabral przyspieszenia w roku 2016. W dużej mierze jest to zasługa dofinansowania działań w ramach dotacji unijnej z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Krakowa prowadził prace budowlane w dawnym zajeździe pod św. Benedyktem, na rogu ulic Powstańców Wielkopolskich i Wielickiej, siedzibie nowego oddziału MHK. Natomiast Muzeum występowało formalnie w roli inwestora zastępczego, odpowiadając za realizację wystawy stałej i pełnej aranżacji obiektu.

W pierwszej połowie roku przygotowano scenariusz wystawy stałej zatytułowanej *Miasto pod kopcem Kraka* (kurator Elżbieta Firlet, zespół: Katarzyna Bury, Melania Tutak, dr Robert Gawęł, Piotr Opaliński). Równocześnie prowadzono prace związane z zamówieniem projektu wystawy stałej i projektu aranżacji wnętrz w Muzeum Podgórze. 23 czerwca 2016 roku ogłoszono konkurs na projekt wystawy stałej w nowym obiekcie MHK. 30 sierpnia został on rozstrzygnięty: złożono osiem prac, sąd konkursowy pod przewodnictwem dyrektora Jacka Salwińskiego przyznał I nagrodę pracy wykonanej przez zespół PKZ Arkona. Umowę z wykonawcą podpisano 27 września 2016 roku.

Do połowy grudnia 2016 roku wykonano pełną dokumentację projektową wystawy stałej i dodatkowo projekt aranżacji wszystkich pozostałych pomieszczeń budowanego muzeum autorstwa Pracowni Architektonicznej Grzegorza Lechowicza.

Zakończenie prac budowlanych i modernizacyjnych w zajeździe pod św. Benedyktem, nadzorowanych przez Wydział Inwestycji UMK, zaplanowane zostało na koniec sierpnia 2017 roku. W pierwszym kwartale 2017 roku przystąpiono do wyłonienia wykonawców prac na wystawie stałej i w biurowo-edukacyjnych częściach obiektu. Tym samym w ciągu najbliższych miesięcy powinno zostać otwarte trzecie – po Muzeum Nowej Huty (oddział Dzieje Nowej Huty) i Domu Zwierzyńskim – lokalne, dzielnicowe muzeum w strukturach MHK.

Nowe Muzeum Teatralne i Rydlówka

Jeszcze w roku 2015 wynegocjowano i opracowano projekt porozumienia pomiędzy rodziną Rydlów i Muzeum Historycznym Miasta Krakowa dotyczącego objęcia opieką muzealną dworku Rydlówka przy ulicy Tetmajera 28 w Bronowicach Małych, mającego niezwykłą historię, kojarzoną przede wszystkim z narodowym dramatem Stanisława Wyspiańskiego. Umowę ostatecznie podpisano 21 listopada 2015 roku, w trakcie tradycyjnej uroczystości *Osadzania chochoła*.

Po podpisaniu umowy z rodziną Rydlów w sprawie Muzeum Młodej Polski Rydlówka przystąpiono do opracowania architektonicznej koncepcji modernizacji tego obiektu. Konieczne do uzgodnienia pełnego zakresu pracy projektowych było w pierwszej kolejności wykonanie operatu pożarowego i konstrukcyjnego. Po uzgodnieniach z komisją konserwatorską, uzyskaniu wytycznych Miejskiego Konserwatora Zabytków, Muzeum zleciło firmie MiM Studio Mikołaj Zegadłowicz opracowanie studium zabezpieczenia przeciwpożarowego i ekspertyzę konserwatorską. Prace te, wykonane w drugiej połowie roku, umożliwiły na początku roku 2017 podjęcie prac nad wykonaniem pełnego projektu architektonicznego.

Muzeum po raz kolejny złożyło wniosek o dofinansowanie prac modernizacyjnych w ramach Nowego Muzeum Teatral-

Osadzanie chochoła przed Rydlówką, tradycyjny obrzęd zorganizowany z udziałem Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, z prawej en face Barbara Miszczyk z Biblioteki Naukowej i Archiwum MHK, 19 listopada 2016 r., fot. Andrzej Janikowski

nego ze środków unijnych. Ten projekt, mający pełną dokumentację projektową, wykonaną przez firmę PKZ Arkona jeszcze w roku 2013, nie przeszedł niestety pozytywnie fazy oceny formalnej w naborach do Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Po wykonaniu dodatkowej korekty dokumentacji Muzeum ponownie złożył wniosek aplikacyjny dla projektu Nowe Muzeum Teatralne w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w pierwszym kwartale 2017 roku. Tym samym nasza instytucja potwierdza determinację w wysiłkach nad unowocześnieniem i nadaniem nowego kształtu jednemu z najstarszych oddziałów MHK.

Muzeum – miejsce pamięci na terenie byłego KL Płaszów

W ostatnim kwartale 2015 roku rozpoczęły się rozmowy w sprawie opracowania kompleksowego projektu upamiętnienia terenu byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego Płaszów. Po raz pierwszy od czasów II wojny światowej pojawiła się idea upamiętnienia tego miejsca pamięci narodowej i jednocześnie cmentarza z czasów Zagłady (nie można oczywiście zapominać, że na terenie byłego KL Płaszów znajdują się również dwa cmentarze: gminy żydowskiej podgórskiej i gminy żydowskiej krakowskiej) i powierzenia opieki nad nim Muzeum Historycznemu Miasta Krakowa. Zdecydowało tu olbrzymie doświadczenie instytucji i jego pracowników związane z realizacją w latach 2007–2013 Trasy Pamięci MHK: Fabryka Emalia Oskara Schindlera – Ulica Pomorska – Apteka pod Orłem.

Udało się dokonać wstępnych ustaleń pomiędzy Gminą Miejską Kraków, Gminą Wyznaniową Żydowską w Krako-

wie i Muzeum Historycznym Miasta Krakowa a Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego dofinansowało w sposób znaczący opracowanie studium dotyczącego opieki nad krakowskimi miejscami pamięci narodowej z byłym KL Płaszów jako częścią Trasy Pamięci MHK. Muzeum, wykorzystując środki finansowe uruchomione przez Ministerstwo, powołało zespół scenariuszowy do przygotowania projektu muzealnego upamiętnienia byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Płaszów. Zespół ten tworzyli: kustosz Monika Bednarek, kierownik projektu Marta Śmietana, kustosz Beata Łabno, adiunkt Tomasz Owoc oraz Ryszard Kotarba z krakowskiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej i prof. Roma Sendencyka.

1 września 2016 roku utworzono Pracownię Muzeum – Miejsce Pamięci KL Płaszów, kierowaną przez Tomasza Owoca, która jest odpowiedzialna za realizację programu badań archeologicznych oraz opracowanie scenariusza przyszłego muzeum. Pracownicy MHK brali udział w wielu rozmowach i dyskusjach na temat planów docelowego upamiętnienia byłego obozu, m.in. delegacja MHK (dyrektor Jacek Salwiński i kierownik Tomasz Owoc) uczestniczyła w rozmowach na temat KL Płaszów z udziałem ministra nauki i szkolnictwa wyższego Jarosława Gowina oraz dyrektora Yad Vashem Avnera Shaleva, które odbyły się w Jerozolimie 26 września 2016 roku.

25 listopada 2016 roku podpisano umowę z firmą Grupa Geofusion sp. z o.o. Rozpoczęły się badania archeologiczne części terenu KL Płaszów objętego wpisem do rejestru zabytków. Po raz pierwszy obszar byłego obozu zostanie zbadany przez archeologów, co ma kapitalne znaczenie dla pogłębienia wiedzy na temat historii tego miejsca. Ich pierwsza, wstępna faza została wykonana zimą 2016 roku, kolejna będzie przeprowadzona wiosną i wczesnym latem roku 2017.

Uroczystość podpisania porozumienia o współpracy w sprawie upamiętnienia terenów byłego KL Płaszów pomiędzy prezydentem Krakowa Jackiem Majchrowskim, prezesem Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Krakowie Tadeuszem Jakubowiczem i dyrektorem Muzeum Historycznego Miasta Krakowa Michałem Niezabitowskim, sala Urzędu Miasta Krakowa, 26 stycznia 2017 r., fot. Tomasz Kalarus

Głosowanie Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa nad podejmowanymi uchwałami, sala Baltazara Fontany w pałacu Pod Krzysztofory, 4 lutego 2016 r., fot. Andrzej Janikowski

Przygotowywano projekt porozumienia pomiędzy Gminą Miejską Kraków, Gminą Wyznaniową Żydowską w Krakowie i MHK, który ureguluje zasady prowadzenia prac na terenie byłego KL Płaszów i pozwoli na podjęcie działań zmierzających do wykonania pełnego projektu upamiętnienia (łącznie z tzw. Szarym Domem), a następnie niezbędnych prac infrastrukturalnych. Ten niezwykle ważny dokument podpisali 26 stycznia 2017 roku prezydent Jacek Majchrowski, przewodniczący Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Krakowie Tadeusz Jakubowicz i dyrektor Michał Niezabitowski.

Rada Muzeum Historycznego Miasta Krakowa obradowała na dwóch posiedzeniach: 4 lutego 2016 roku, kiedy to przedstawiono sprawozdania merytoryczne i finansowe za rok 2015 i plany Muzeum na rok 2016, i 21 listopada 2016 roku. Na tym drugim posiedzeniu dyrektor Michał Niezabitowski zaprezentował założenia nowej strategii Muzeum na najbliższe lata, której elementem jest reforma organizacyjna, nowa nazwa instytucji, ale także towarzyszący jej program, zakładający zakończenie budowy muzeum kompletnego w Krzysztoforach, nowych oddziałów: Muzeum Podgórze, Rydlówki, Muzeum – Miejsca Pamięci KL Płaszów. Założenia strategii

dyskutowano w trakcie Konwentu Strategicznego MHK w Radoczy 16–18 listopada 2016 roku.

Zbiory

W roku 2016 do zbiorów Muzeum trafiły 5504 muzealia, w tym 4213 dary, 1012 przekazy, a za kwotę 326 004,50 zł zakupiono 279 muzealiów. Decyzję o przyjęciu do zbiorów podejmowała Komisja Nabytków Muzealnych, kierowana przez dyrektora Michała Niezabitowskiego. Ciekawsze obiekty:

- *Ratusz*, Stanisław Janowski, lata 20. XX w., akw., tektura, 48 cm × 33 cm; nr inw. MHK-6145/III;
- *Złota kula na wieży kościoła Mariackiego*, Irena Iriko-Kołodziej, Kraków, 2016, ol., pł., 61 × 46 cm; nr inw. MHK-106/IV;
- *Portret damy we wnętrzu*, Artur Markowicz, Kraków, 1910, pastel, papier żeberkowy; nr inw. MHK-979/VII;
- *I znowu mgły*, Kazimierz Mikulski, Kraków, 1982, ol., pł., sklejka, 69,5 × 54,5 cm; nr inw. 107/IV;
- *Pensjonarki na Podzamczu*, Wojciech Weiss, Kraków, 1897, ol., pł., 60 × 45 cm; nr inw. MHK-6151/III;
- *W krakowskim stroju*, portret syna, Stanisława Weissa, Wojciech Weiss, Kraków, 1932, ol., pł., 129 × 97 cm; nr inw. MHK-6156/III;
- *Park Jordana*, Wojciech Weiss, Kraków, lata 30. XX w., ol., pł., 65,5 × 51 cm; nr inw. 6158/III;
- *Cegielnia*, Wojciech Weiss, Kraków, 1893, ol., tektura, 21 × 21,5 cm; nr inw. 6157/III;
- *Portal w kościele św. Bartłomieja w Mogile*, Ludwik Łepkowski, Mogiła, 1867, rys., piórko, tusz, papier, 30,5 × 23, 5 cm; nr inw. 3848/VIII;

I znowu mgły, Kazimierz Mikulski, Kraków, 1982, ol., pł., sklejka, 69,5 × 54,5 cm; nr inw. MHK-107/IV, fot. Tomasz Kalarus

Cegielnia, Wojciech Weiss, Kraków, 1893, ol., tektura, 21 × 21,5 cm; nr inw. MHK-6157/III, fot. Tomasz Kalarus

Popiersie Marszałka Józefa Piłsudskiego, Stanisław Ostrowski, Warszawa, ok. 1930 r., brąz, odlew, 57 × 33 × 44 cm; nr inw. MHK-6152/III, fot. Tomasz Kalarus

- *Portret żony Piotra Stachewicza*, Bronisławy, Piotr Stachewicz, Kraków, ok. 1886, rys., kredka, papier, 59 × 43,5 cm; nr inw. MHK-3841/VIII;
- *Portret syna Piotra Stachewicza*, Romana, Piotr Stachewicz, Kraków, 1909, rys., węgiel, papier, tektura, 47,5 × 62,5 cm; nr inw. MHK-3843/III;
- *Popiersie Juliusza Słowackiego*, Konstanty Laszczka, Kraków, ok. 1932, marmur, 33,9 × 18 × 29 cm; nr inw. MHK-6155/III;
- *Popiersie Marszałka Józefa Piłsudskiego*, Stanisław Ostrowski, Warszawa, ok. 1930 r., brąz, odlew, 57 × 33 × 44 cm; nr inw. MHK-6152/III;
- rzeźba *Kontrola jakości*, Bogusław Gabryś, Kraków, 1986, stal, lakier, 193 × 25 × 27 cm; nr inw. MHK-104/IV;
- rzeźba *Kolejka* z cyklu *Impresje codzienności*, Krystyna Nowakowska, Kraków, 1985, brąz, blacha chromoniklowana, 23 × 18 × 19 cm; nr inw. MHK-103/IV
- diapozytyw *Widok Podgórze od strony ulicy Wolskiej (dzisiejszej Parkowej)*, oryginał przed 1874, fotokopia

Kolejka z cyklu *Impresje codzienności*, Krystyna Nowakowska, Kraków, 1985, brąz, blacha chromoniklowana, 23 × 18 × 19 cm; nr inw. MHK-103/IV, fot. Tomasz Kalarus

Zegarek kieszonkowy z regulatorem balansowym i wychwytem kotwicznym, zegarmistrz Aleksander Sulikowski, mechanizm i koperta: Fiebiger & A. Hüning, Geneve, Genewa, Rue de Levrier 13 / Kraków, Grodzka 1 lub Floriańska 19, ok. 1900 r., koperty: srebro trawione, niello, rytowanie, mechanizm: mosiądz, tarcza: emalia, szkło; nr inw. MHK-1533/II, fot. Andrzej Janikowski

XIX/XX w., klisza szklana, szkło, papier, 8,1 × 8,1 cm; nr inw. MHK-9028/N;

- brakteat, 1202–1202/1206 lub 1228–1231, srebro, bity, waga 0,10 g, średn. 1,5 cm; nr inw. MHK-4171/IIN;
- zegarek kieszonkowy z regulatorem balansowym i wychwytem kotwicznym, zegarmistrz Aleksander Sulikowski, mechanizm i koperta: Fiebiger & A. Hüning,

Geneve, Genewa, Rue de Levrier 13 / Kraków, Grodzka 1 lub Floriańska 19, ok. 1900 r., koperta: srebro trawione, niello, rytowanie, mechanizm: mosiądz, tarcza: emalia, szkło; nr inw. MHK 1533/II.

Inwentaryzacja i ruch muzealiów

Opracowanie zbiorów w programie Musnet

Rutynowe prace przy opracowaniu zbiorów muzealnych są fundamentem działalności muzealnej. One wprowadzają w świat narracji muzealnych i w obieg wymiany naukowej pozyskane do zbiorów obiekty. W roku 2016 opracowano łącznie 937 numerów inwentarzowych. Jednocześnie wykonano reinwentaryzację, czyli weryfikację ustaleń ewidencyjnych, 2224 pozycji inwentarzowych.

W ramach planowanej w perspektywie 10 lat pełnej kontroli zbiorów MHK przeprowadzono szereg kolejnych kolekcji muzealnych. Były to zbiory harcerskie (zbiory artystyczne i archiwalne) oraz archeologiczne. Funkcję przewodniczącej komisji spisowej pełniła kustosz Monika Bednarek. Główny Inwentaryzator MHK opracował wnioski pospisowe, które były podstawą do niezbędnych działań naprawczych w kontrolowanych kolekcjach.

Od roku 2013 systematycznie zwiększany jest zasób Cyfrowego Thesaurusa, czyli internetowego portalu, na którym prezentowane są zdigitalizowane zbiory MHK. Zespół opiekunów kolekcji muzealnych przygotował dane wytypowanych obiektów do udostępnienia online. Były to zespoły fotografii żydowskiej, fotografii krakowskiej, fotografii nowohuckiej, kolekcji intrologatorskiej i grafiki. Pracownia digitalizacji wykonała skany około 6400 muzealiów. Na koniec 2016 roku Cyfrowy Thesaurus udostępniał na stronie www.ct.mhk imponującą liczbę ponad 28 tysięcy muzealiów ze zbiorów tzw. płaskich (2D).

Pracownie konserwacji

Pracownie konserwacji, kierowane przez konserwator Annę Per-Żywolewską, od roku 2015 pracują w nowym obiekcie przy ulicy Księcia Józefa 337. Ciągłe jeszcze jednak sporą część obowiązków pracowników konserwacji zajmują czynności związane z przeniesieniem muzealiów z dotychczasowych tymczasowych magazynów (m.in. w Celestacie i Domu pod Krzyżem) do Centrum Interpretacji Artefaktów.

W ramach poszczególnych pracowni wykonano prace konserwatorskie przy następującej liczbie muzealiów:

Pracownie konserwacji MHK	Liczba muzealiów poddanych konserwacji
Pracownia malarstwa i rzeźby	96
Pracownia papieru	964
Pracownia metalu	351
Pracownia rzemiosła	4
Pracownia tkanin	74
Pracownia szopek	42
Pracownia mebli	81
Pracownia intrologatorska	33

Wystawy

Wystawy czasowe

Pałac Krzysztoforów

Sezon ekspozycji czasowych w Krzysztoforach otwarto 10 marca 2016 roku wystawą *Różne drogi odbudowy. Doświadczenia i spostrzeżenia odnawiania miast Polski i Frankonii po 1945 roku*. Wystawa czynna w piwnicach pałacu, została przygotowana przez Polską Misję Historyczną przy Uniwersytecie Juliusza Maksymiliana w Würzburgu. W podniosłej uroczystości otwarcia uczestniczyła oficjalna delegacja z burmistrzem Würzburga na czele. Ekspozycja zorganizowana w naszym Muzeum z inicjatywy kustosa Piotra Hapanowicza prezentowała zniszczenia miast Frankonii w końcowym okresie II wojny światowej, ale przede wszystkim odwoływała się do porównania doświadczeń odbudowy i odnawiania miast Frankonii i Polski po zakończeniu wojny. Ekspozycję można było oglądać do 10 kwietnia 2016 roku.

Od 24 czerwca do 23 października 2016 roku prezentowano wystawę *Miasto bez murów. W 650. rocznicę lokacji Kleparza*. Wystawa zamykała cykl wystaw lokacyjnych, poświęconych lokacjom i historii miast tworzących dzisiejszą aglomerację miejską, od Kazimierza (ekspozycja zorganizowana jeszcze w 1985 roku) przez Kraków lokacyjny (pamiątkowy projekt rocznicowy z roku 2007) po Kleparz. Wystawa była swoistą monografią „miasta bez murów”, ale także próbowała przybliżyć współczesne problemy tej części miasta, obecnie ważnej części centrum Krakowa. Scenariusz wystawy przygotowała kustosz Aleksandra Radwan, a projekt zrealizował jako kurator dr Walery Bubień z oddziału Pałac Krzysztoforów, aranżację ekspozycji wykonał Bartłomiej Woch.

Od 16 września do 16 października 2016 roku otwarta była w piwnicach skrzydła wschodniego pałacu wystawa czasowa *Zamki Wielkiego Księstwa Litewskiego*. Ekspozycję pokazującą 19 rekonstrukcji zamków na Litwie przygotowało Muzeum Historyczne w Trokach i była ona ważnym elementem rozwijającej się współpracy obu instytucji.

26 października 2016 roku otwarto w piwnicach skrzydła zachodniego sprowadzoną ze Starej Lubowli niewielką wystawę zatytułowaną *Zamek Lubowia jako siedziba zastawu spiskiego*. Ekspozycja przybliżyła wątki dziejów Spisza związane z historią tzw. zastawu spiskiego, a przez te historyczne elementy pokazała dzieje pogranicza polsko-węgierskiego, dzisiaj polsko-słowackiego. To kolejny projekt w ramach współpracy z muzealnymi ośrodkami Słowacji, przede wszystkim i w pierwszej kolejności z Koszycami. Kuratorem wystawy był dr Michał Szczerba, a ekspozycję można było zwiedzać do 26 stycznia 2017 roku.

Rok 2016 zakończono tradycyjnie *Pokonkursową wystawą szopek krakowskich*. Wernisaż wystawy miał miejsce 4 grudnia 2016 roku. Do *74. konkursu na najpiękniejszą szopkę krakowską* zgłoszono 162 prac. Sąd konkursowy, kierowany przez dyrektora Michała Niezabitowskiego, pierwszą nagrodę w kategorii szopek dużych przyznał Tadeuszowi Gillertowi, a w kategorii szopek średnich Maciejowi Moszewowi. W kategorii szopek małych zwyciężył Dariusz

Andrzej Kulig, zastępca prezydenta Krakowa ds. kultury, promocji i polityki społecznej, przemawia na werniszu wystawy Miasto bez murów. W 650. rocznicę lokacji Kleparza, wśród publiczności na pierwszym planie dyrektor Jacek Salwiński, sala Baltazara Fontany w pałacu Pod Krzyżstofory, 24 czerwca 2016 r., fot. Tomasz Kalarus

Spacer wokół szopki po ulicach Krakowa prowadzony przez dyrektora Michała Niezabitowskiego, 6 stycznia 2017 r. fot. Tomasz Kalarus

Czyż. Pierwszą nagrodę wśród autorów szopek miniaturowych otrzymał mistrz tego gatunku, Jan Kirsz. Kuratorem ekspozycji była kustosz Małgorzata Niechaj, którą wspierał Bartłomiej Woch. Wystawie pokonkursowej towarzyszył atrakcyjny, bogaty program edukacyjny (koordynator Olga

Jasioneł) zwrócony do różnych grup odbiorców, głównie jednak do dzieci i młodzieży. Tradycyjnie już wystawa szopek była miejscem największej liczby zajęć edukacyjnych ze wszystkich projektów wystaw czasowych w roku 2016. Wystawę można było zwiedzać do 26 lutego 2017 roku.

Maria Zientara, kuratorka wystawy Więzień 774. Xawery Dunikowski w KL Auschwitz, w rozmowie z uczestnikami wernisażu wystawy w Fabryce Emalia Oskara Schindlera, 1 czerwca 2016 r., fot. Tomasz Kalarus

Fabryka Emalia Oskara Schindlera

1 czerwca 2016 roku w Fabryce Emalia Oskara Schindlera odbył się wernisaż wystawy *Więzień 774. Xawery Dunikowski w KL Auschwitz*. Ekspozycja przybliżyła zwiedzającym niezwykłą historię niemal pięcioletniego pobytu w obozie śmierci KL Auschwitz jednego z najwybitniejszych polskich rzeźbiarzy, Xawerego Dunikowskiego. Kurator wystawy, kustosz Maria Zientara, opowiedziała historię artysty – więźnia niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego, ale także odwołała się do przykładów pięknych postaw wielu współwięźniów, ratujących i pomagających Dunikowskiemu w jego zmaganiach o życie w ekstremalnych warunkach obozu zagłady. Wystawa była prezentowana od 2 czerwca do 28 sierpnia 2016 roku.

12 października 2016 roku otwarto wystawę *Jeńcy wojenni w okupowanym Krakowie 1939–1945*. Ekspozycja prezentowała historię obozów jenieckich w Krakowie w okresie okupacji niemieckiej naszego miasta. Głównym bohaterem wystawy był Stalag 369 w Kobierzynie i historia tysięcy jego więźniów. Scenariusz ekspozycji autorstwa adiunkta Tomasza Owoca został przygotowany na podstawie bardzo starannych kwerend, przeprowadzonych również w zasobach archiwów niemieckich, francuskich, oraz kontaktów z rodzinami jeńców alianckich, francuskich, belgijskich i holenderskich, którzy trafili w czasie II wojny światowej, do obozów jenieckich na terenie Krakowa. Ważnym partnerem projektu było Musée de la Résistance et de la Déportation (Muzeum Ruchu Oporu i Deportacji) w Besançon. Kurator wystawy współpracował

Kuratorki wystawy Jak pies z kotem, Bożena Sobucka i Joanna Gellner, z prof. Jolantą Antecką (w środku) w czasie wernisażu w pałacu Pod Krzysztofory, 29 kwietnia 2016 r., fot. Tomasz Kalarus

z autorami aranżacji z firmy Parastudio. Ekspozycja była czynna do 2 kwietnia 2017 roku.

Kamienica Hipolitów

29 kwietnia 2016 roku odbył się wernisaż wystawy czasowej *Jak pies z kotem*. Wystawa została zaprezentowana w ramach uznanego i mającego już długą tradycję cyklu ekspozycyjnego Domu Mieszczańskiego: *Od frontu i od kuchni*. Kuratorki wystawy, debiutujące w tej roli, Joanna Gellner i Bożena Sobucka, zrealizowały projekt według własnego, autorskiego pomysłu, ze sporym rozmachem i wielką liczbą pomysłów rozwijających przekaz wystawy. Ekspozycja po raz pierwszy w dziejach naszego Muzeum (w dobrym dla tego pomysłu miejscu, bo przecież stałym lokatorem Kamienicy Hipolitów jest członek naszej społeczności, nietuzinkowy kot Hipolit) skupiła się na prześledzeniu obecności zwierząt, w tym przede wszystkim tytułowych psów i kotów, w mieszczańskim domu, tym XIX-wiecznym, ale także tym współczesnym. Wystawa spotkała się z żywym odbiorem z strony zwiedzających, potwierdzającym trafność wyboru tematu. Kuratorki wystawy opracowały projekt ekspozycji z autorką aranżacji, Aleksandrą Wiśniewską. Ekspozycję udostępniano od 30 kwietnia do 25 września 2016 roku w dwóch lokalizacjach. Uzupełniającą część projektu prezentowano w piwnicach skrzydła zachodniego pałacu Pod Krzysztofory, gdzie można było zapoznać się z historią krakowskiego Związku Opieki nad Zwierzętami.

Wacław Szczepanik i dyrektor Jacek Salwiński na otwarciu wystawy *Zwierzyniec zaprasza – Grzegórzki, ogród Domu Zwierzynieckiego*, 23 września 2016 r., fot. Andrzej Janikowski

26 października została otwarta ekspozycja *Kraków w pudełku*. Wystawa była rodzajem eksperymentu artystycznego wprowadzonego do tradycyjnego, konserwatywnego przekazu Domu Mieszczańskiego. Kuratorka ekspozycji, Joanna Strzyżewska, zaprosiła młodych artystów związanych z krakowską ASP i sztuką fotografii do własnej interpretacji współczesnego miasta. Pomysł miał nawiązywać do muzealnych zasobów fotografii krakowskiej, które otwierały przekaz projektu. Autorką aranżacji ekspozycji i jednej z instalacji była absolwentka Wydziału Grafiki ASP, wychowanka prof. Agaty Pankiewicz z Pracowni Fotografii, Natalia Wiernik. Ekspozycję prezentowano do 5 lutego 2017 roku.

Dom Zwierzyniecki

Od 23 kwietnia do 4 września 2016 roku udostępniano w Domu Zwierzynieckim wystawę *Rudawa – żywioł poskromiony*. Ekspozycja przygotowana przez kustosz Marię Lempart pokazywała historię Rudawy, topografię jej potoków, młynówek, rolę gospodarczą rzeki dla podkrakowskich wsi i samego miasta. Trzecia, ostatnia część wystawy przybliżyła dzieje uregulowanej już rzeki w XX wieku, która spełnia funkcje rekreacyjne i funkcjonuje jako miejsca zabawy i wypoczynku. Autorką projektu aranżacji była Agata Pinkosz.

23 września 2016 roku otwarta została wystawa czasowa *Zwierzyniec zaprasza – Grzegórzki*. Cykl *Zwierzyniec zaprasza* jest programowym działaniem oddziału, który posługuje się w swojej działalności hasłem „Muzeum Przedmieść”. Stał

Wernisaż wystawy *Sport w Nowej Hucie*, drugi od prawej kurator wystawy, Piotr Kapusta, 15 listopada 2016 r., fot. Andrzej Janikowski

pomysł na eksplorowanie wątków dziejów Krakowa związanych z krakowskimi przedmieściami – tymi z okresu przełomu XIX i XX wieku i tymi współczesnymi. Po Krowodrzy i Dębnikach goście Domu Zwierzynieckiego mogli zapoznać się z Grzegórkami i jego mieszkańcami. Zaprezentowano najważniejsze wątki historii dawnej wsi Grzegórzki, rozwój przemysłowy dzielnicy Grzegórzki z okresu tuż przed I wojną światową, czasów II Rzeczypospolitej i okresu powojennego. Kurator, dr Wacław Szczepanik, nawiązał także do współczesności Grzegórzki jako tzw. pomocniczej (II) dzielnicy Krakowa. Autorem projektu aranżacji był Bartłomiej Woch. Ekspozycję udostępniano do 26 lutego 2017 roku.

Dzieje Nowej Huty

W pierwszej połowie 2016 roku pożegnaliśmy, prezentowaną przez kilka lat, wystawę półstałą *Nowa Huta 1949+*, przygotowaną przez kierownika oddziału, adiunkta Pawła Jagło. Wystawę prezentowano od 20 stycznia 2016 roku, a po jej zamknięciu udostępniono zmodyfikowaną, nową wersję wystawy półstałej, tym razem pod tytułem *Stale o Nowej Hucie*. Wystawa była czynna od 12 maja do 30 października 2016, jej kuratorem był również Paweł Jagło. Ekspozycja wykorzystywała dorobek wystawienniczy i naukowy oddziału z lat 2004–2015, dokonując z konieczności wyboru najważniejszych wątków i obiektów, istotnych dla zrozumienia historii, fenomenu przez – krótki okres miasta – Nowa Huta, potem i do dzisiaj dzielnicy Krakowa.

15 listopada 2016 roku w oddziale Dzieje Nowej Huty otwarto wystawę czasową *Sport w Nowej Hucie*, której kuratorem był debiutujący w tej roli Piotr Kapusta, a autorem aranżacji doświadczony w kreacjach ekspozycyjnych Wacław Sawicz. Wystawę zaplanowano w serii ekspozycyjnej oddziału poświęconej kulturze Nowej Huty. Po teatrze i muzyce wskazano sport jako część kultury masowej ważnej dla poznania historii społecznej Nowej Huty. Ekspozycja odsłaniała dzieje nowohuckiego sportu od etapu budowy kombinatu i miasta Nowa Huta po współczesność. Autor z jednej strony nie stronił od wątków związanych ze sportem masowym jako istotnym elementem propagandy systemu społeczno-politycznego PRL-u, ale też z wielkim

zaciekawieniem przybliżał wątki charakterystyczne dla bliższej wielu nowohucianom legendy Nowej Huty jako miasta bogatego w sukcesy także w sporcie wyczynowym. Wystawę prezentowano do 19 marca 2017 roku.

Stara Synagoga

21 grudnia 2016 roku w Starej Synagodze odbył się wernisaż wystawy *Ostoja tradycji*, monograficznej ekspozycji poświęconej historii najważniejszej krakowskiej synagogi. Impulsem dla tego projektu była zbliżająca się 60-rocznica utworzenia muzeum żydowskiego jako oddziału Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Ekspozycja umożliwiła zapoznanie się z efektami najnowszych badań archeologicznych, prowadzonych od kilka lat w otoczeniu synagogi przez dr. Dariusza Niemca. Wystawa przypominała synagogę Starą jako perłę architektury synagogalnej, ale przede wszystkim jako centrum życia religijnego i społecznego gminy żydowskiej. Kustosze Eugeniusz Duda zaprezentował synagogę jako obiekt ważny również dzisiaj dla społeczności żydowskiej Krakowa, ale także muzeum odwiedzane rocznie przez ponad 100 tysięcy turystów z całego świata. Kuratorem wystawy był Eugeniusz Duda, a autorem aranżacji Marta Narocka-Harasz. Wstępnie ekspozycję zaplanowano do 30 listopada 2017 roku.

Barbakan

7 lipca 2016 roku w Barbakanie otwarto i przez miesiąc prezentowano wystawę prac malarskich profesora Czesława Dźwigaja *Continuum*, przygotowaną w ramach programu wydarzeń towarzyszących Światowym Dniom Młodości w Krakowie. Autor, kojarzony ze swoim dorobkiem rzeźbiarskim, uczcił święto młodości w Krakowie pracami malarskimi, odwołując się do duchowości religijnej naszego miasta.

Ekspozycje zagraniczne

18 marca 2016 roku w Muzeum Historii Budapesztu (Budapesti Történeti Múzeum) otwarto wystawę *Na wspólnej drodze. Budapeszt i Kraków w średniowieczu*. Ekspozycja ta, zrealizowana przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa i Muzeum Historii Budapesztu, to owoc kilku lat pracy nad wspólnym projektem, który zestawia i porównuje najważniejsze wydarzenia, procesy społeczne i gospodarcze, ale także mity i legendy związane z dziejami obu miast od wczesnego średniowiecza do wieku XVI. Kuratorami ekspozycji byli adiunkt Łukasz Wałas oraz dr Jacek Zinkiewicz i dr Michał Szczerba. Wystawę czynną do 24 lipca 2016 roku obejrzało ponad 40 tysięcy turystów zwiedzających wzgórze zamkowe w Budapeszcie.

1 lipca 2016 roku otwarto w Muzeum Narodowym w Zadarze (Narodni muzej Zadar) wystawę czasową *Cracovia 3D*. To kolejna ekspozycja w ramach cyklu zagranicznych wojaży projektu *Cracovia 3D*, prowadzonego przez Dział Architektury i Zmian Urbanistycznych Krakowa MHK od połowy pierwszej dekady XXI wieku. Kuratorem wystawy był odpowiedzialny za wykonanie większości rekonstrukcji cyfrowych MHK kustosz Piotr Opaliński. Wystawa czynna do 20 sierpnia 2016 roku.

Od 27 listopada do 31 stycznia 2017 r. w Muzeum Ikon we Frankfurcie nad Menem (Ikonen-Museum der Stadt Frankfurt) otwarta była wystawa szopek krakowskich. Kraków i Frankfurt nad Menem są miastami partnerskimi, od wielu lat prowadzącymi ożywioną współpracę nad polu kulturalnym. Była to już druga ekspozycja w tym mieście, potwierdzająca niesłabnące zainteresowanie szopkarską tradycją krakowską.

W 2016 roku roku krakowskie szopki ze zbiorów MHK zawiąły także do Muzeum Narodowego w Zadarze. Wernisaż miał miejsce 29 listopada, a wystawa przygotowana przez kustosza Michała Grabowskiego była czynna do 15 stycznia 2017 roku.

Jak co roku, szopki ze zbiorów MHK wypożyczono w okresie Bożego Narodzenia. Pokazywane były we Wrocławiu, Będzinie, Ostrołęce, Zabrzu i Nowym Sączu.

Wystawy stałe

Wystawy stałe przyciągają zdecydowanie największą część zwiedzających. Są największą atrakcją Muzeum i miejscem pierwszego kontaktu z ofertą naszej instytucji. W roku 2016 czynne były:

Cyberteka. Kraków czas i przestrzeń – Pałac Krzysztoforów, Rynek Główny 35,

Dzieje i kultura Żydów krakowskich – Stara Synagoga, ul. Szeroka 24,

Krakowskie Bractwo Kurkowe i obronność miejska – Celestat, ul. Lubicz 16,

Krakowianie wobec terroru 1939–1945–1956 oraz dawne cele gestapo – Ulica Pomorska, ul. Pomorska 2,

Mieszkański dom – Kamienica Hipolitów, pl. Mariacki 3,

Kraków – czas okupacji 1939–1945 – Fabryka Emalia Oskara Schindlera, ul. Lipowa 4,

Apteka Tadeusza Pankiewicza w getcie krakowskim – Apteka pod Orłem, pl. Bohaterów Getta 18,

Trasa turystyczna Śladem europejskiej tożsamości Krakowa – Rynek Podziemny.

Oddział Teatralny zamknięty do odwołania.

Wieża Ratuszowa czynna od marca do grudnia.

Mury Obronne i Barbakan czynne od kwietnia do października.

Prace nad scenariuszami nowych wystaw stałych i czasowych

Kluczowym projektem Muzeum jest od kilku lat praca nad scenariuszem wystawy stałej w Krzysztoforach, zatytułowanej *Kraków od początku i bez końca*. Pracę w tym obszarze prowadził zespół pracowników kierowany bezpośrednio przez dyrektora Michała Niezabitowskiego. Pamiętać należy, że te wysiłki, jak i prace nad scenariuszami kilku innych wystaw stałych (Muzeum Podgórze, Muzeum KL Płaszów, Rydlówka) prowadzono równocześnie z przygotowaniem wystaw czasowych na rok 2017 i wstępnych założeń wystaw czasowych na rok 2018.

Na rok 2017 zaplanowano i przygotowano wstępnie scenariusze wystaw:

- *Kupując oczami. Reklama w przedwojennym Krakowie z cyklu Od frontu i od kuchni* (kurator dr Iwona Kawalla);

Spacer w ramach projektu Dotknięcie tradycji – zbudujemy szopkę. Warsztaty dla osób z dysfunkcją wzroku, pośrodku prowadzące zajęcia Elżbieta Lang i Katarzyna Bury, 7 listopada 2016 r., fot. Andrzej Janikowski

- *Prawie wszystko o Zwierzyncu*, Dom Zwierzyniecki (kurator Maria Lempart);
 - *Zapomniane dziedzictwo Nowej Huty – Czyżymy*, Dzieje Nowej Huty (kurator Maciej Mieziań);
 - *Okupanci. Niemcy w Krakowie 1939–1945*, Fabryka Emalia Oskara Schindlera (kurator Monika Bednarek);
 - *Na wspólnej drodze. Kraków i Budapeszt w średniowieczu*, Pałac Krzysztofory (kuratorzy Łukasz Walas, dr Jacek Zinkiewicz, dr Michał Szczerba);
 - *O aktorstwie Antoniny Hoffmann. Kobięce spojrzenie*, Kamienica Hipolitów (kurator Ewelina Radecka).
 - *Zwierzyniec zaprasza – Rakowice*, Dom Zwierzyniecki (kurator Mateusz Niemiec);
 - *Soter Jaxa-Malachowski. W 150-lecie urodzin artysty*, Pałac Krzysztofory (kurator Elżbieta Lang);
 - *Rozważny i romantyczny. W 200. rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki* (kurator Piotr Hapanowicz);
 - *Bufet pod kombinatem* z cyklu *Kultura w Nowej Hucie*, Dzieje Nowej Huty (kurator Maria Wąchała-Skindzier);
 - *Żegota – ukryta pomoc*, Fabryka Emalia Oskara Schindlera (kurator Bartosz Heksel).
 - *75. konkurs i wystawa szopek krakowskich*, Celestat (kurator Małgorzata Niechaj).
 - *Kraków w Trokach – Cracovia 3D*, kurator Piotr Opaliński
- Istotnym elementem działań zarządczych była ewaluacja zrealizowanych w roku 2015 wystaw czasowych. Projekty te zostały poddane ocenie pod kątem realizacji zaplanowanych celów i uzyskanych rezultatów.

Muzeum od wielu lat rozwija system pozyskiwania grantów ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Umowy grantowe umożliwiają realizację szeregu

zadań istotnych dla misji Muzeum i skutecznie wspierają wartościowe kreacje, wzbogacające zawartość merytoryczną działań programowych.

W roku 2016 Muzeum otrzymało dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na realizację sześciu projektów:

1. *Jęcy wojenni w okupowanym Krakowie 1939–1945*, wystawa czasowa w Fabryce Emalia Oskara Schindlera, która znalazła się w roku 2017 w finale konkursu na Wydarzenie Historyczne roku 2016 (kierownik projektu Tomasz Owoc).
2. *Pochód Lajkonika. Między tradycją a kreacją*, działania edukacyjne wokół tradycyjnego pochodu Lajkonika (kierownik projektu Andrzej Szoka).
3. Opracowanie studium dotyczącego opieki nad krakowskimi miejscami pamięci z byłym KL Płaszów jako częścią Trasy Pamięci MHK, projekt, którego celem jest opracowanie założeń muzealnego upamiętnienia byłego KL Płaszów (kierownik projektu Marta Śmietana).
4. *Dotknięcie tradycji – zbudujemy szopkę. Warsztaty dla osób z dysfunkcją wzroku. Szopka dla każdego*. Katarzyna Bury i Elżbieta Lang opracowały autorski program działań wokół krakowskiej szopki skierowany do osób z dysfunkcją wzroku.
5. *Warsztaty tradycyjnej szopki krakowskiej – most między pokoleniami*. Tradycyjne warsztaty szopkarskie dla dzieci i młodzieży (kierownik projektu Małgorzata Niechaj).
6. Realizacja wydarzenia edukacyjno-promocyjnego *Pamiętaj z nami 2016*. Projekt jest ukierunkowany na promocję Trasy Pamięci MHK i edukację w zakresie okupacyjnej historii Krakowa i jego społeczności w czasach II wojny światowej (kierownik projektu Marta Śmietana).

Działalność naukowa

Budowanie programu działalności Muzeum, w tym aktywności naukowej jego pracowników, jest oparte na kilku podstawowych elementach. To oczywiście strategia Muzeum określająca najważniejsze kierunki rozwoju, zasoby instytucji, w tym te związane ze budowanymi od wielu dziesięcioleci kolekcjami i zbiorami, ale to też wieloletni plan budowy kompetentnego i wszechstronnie wykształconego zespołu Muzeum. Stąd spójny program szkoleń i podnoszenia kwalifikacji, a także prowadzony stały program wykładów naukowych, mających w zamyśle profilującego te wykłady, dyrektora Jacka Salwińskiego, przede wszystkim charakter samokształceniowy i porządkujący wiedzę o najważniejszych muzealnych problemach.

W roku 2016 przygotowano i zrealizowano program dziewięciu wykładów naukowych, odbywających się w sali Baltazara Fontany w pałacu Pod Krzysztofory:

- 19 stycznia 2016, Monika Bednarek: *Muzeaulium – pomiędzy martyrologią, pamięcią i historią*;
16 lutego 2016, Elżbieta Firlet: *Pod Górą św. Benedykta – wystawa stała w Muzeum Podgórze*;
15 marca 2016, dr Joanna Zdebska-Schmidt: *Gdy na scenie zapalono światło – opowieść o rewolucji technologicznej w teatrze i jej następstwach*;
19 kwietnia 2016, Leszek J. Sibila: *Galicyjski karnawał. Galanteria introligatorska mistrza Roberta Jahody*;
17 maja 2016, Klaudia Kaczmarczyk: *Obiekt muzealny w działalności edukacyjnej muzeów. Między przywilejem a powinnością*;
21 czerwca 2016, Katarzyna Moskal: *Obiekt muzealny w interpretacji historyka sztuki na przykładzie ornatu z kościoła św. Szczepana fundacji krakowskiego cechu krupników*;
18 października 2016, Krzysztof Haczewski: *Czy nazwa ma znaczenie? Czyli o wizerunku muzeów*;
28 listopada 2016, Mateusz Niemiec: *Jeden obraz zastępuje 1000 słów. Fotografia jako źródło do badań geograficzno-historycznych na przykładzie klisz z zakładu Kriegerów*;
19 grudnia 2016, Katarzyna Bury: *Muzeum dostępne. Rola muzeów w przeciwdziałaniu wykluczeniu*.

Prace nad monografiami, katalogami, opracowaniami naukowymi

Od wielu już lat filarami działalności naukowej Muzeum są trzy serie wydawnicze: rocznik „Krzysztofory. Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa”, Biblioteka Krzysztoforska (monografie) oraz katalogi zbiorów muzealnych.

Osobą odpowiedzialną za doprowadzenie do wydania kolejnych tomów tych wydawnictw jest redaktor Anna Biedrzycka, a za poziom merytoryczny odpowiada dyrektor naukowy Jacek Salwiński i kurator Muzeum dr Grażyna Lichończak-Nurek. Bezcenna jest także pomoc wielu recenzentów, w tym z liczących się polskich ośrodków uniwersyteckich. Trudno wymienić nazwiska ich wszystkich, ale zdecydowana większość zapraszanych do współpracy naukowców związanych z instytucjami wielu uczelni

z otwartością i życzliwością podejmuje wysiłek oceny i moderowania działań naukowych Muzeum.

W 2016 ukazały się następujące wydawnictwa przygotowane i opublikowane przez MHK.

Wydawnictwa naukowe

- „Krzysztofory. Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa” 2016, z. 34, red. Anna Biedrzycka, 418 s., format 20,5 × 29,5 cm;
Niematerialne dziedzictwo miasta. Muzealizacja, ochrona, edukacja, wydawnictwo pokonferencyjne, praca zbiorowa, red. nauk. dr Magdalena Kwiecińska, red. językowa Alina Doboszevska, 328 s., format 16,8 × 24 cm
Plaszów. Odkrywanie, wydawnictwo pokonferencyjne, praca zbiorowa, koncepcja: Marta Śmietana i Monika Bednarek, red. prow. Marcin Baran, red. i kor. Izabela Kraśnicka-Wilk, 254 s., format 16,8 × 24 cm
Tadeusz Pawlikowski. W stulecie śmierci, wydawnictwo pokonferencyjne, praca zbiorowa, red. nauk. prof. dr hab. Dariusz Kosiński, 280 s., format 16,8 × 24 cm.

Katalogi wystaw czasowych

- Maria Zientara: *Więzień 774. Xawery Dunikowski w KL Auschwitz*, red. Izabela Kraśnicka-Wilk, 136 s., format 19 × 21,8 cm;
Maria Zientara: *Prisoner No. 774. Xawery Dunikowski at KL Auschwitz*, red. Izabela Kraśnicka-Wilk, 136 s., format 19 × 21,8 cm;
Sport w Nowej Hucie, praca zbiorowa, koncepcja wydawnictwa Jacek Salwiński i Łukasz Klimek, red. Łukasz Klimek, 176 s., format 29 × 21 cm;
Tomasz Owoc: *Jeńcy wojenni w okupowanym Krakowie 1939–1945*, red. Dorota Strojnowska, 264 s., format 16,8 × 24 cm;
Tomasz Owoc: *Prisoners of War in occupied Kraków 1939–1945*, red. Dorota Strojnowska, 276 s., format 16,8 × 24 cm;
Ostoja tradycji, koncepcja Eugeniusza Duda, praca zbiorowa, red. Barbara Cisowska, 256 s., format 16,5 × 21,5 cm;
Miasto bez murów. W 650. rocznicę lokacji Kleparza (1366–2016), t. 1, praca zbiorowa, red. prow. Aleksandra Radwan, red. Marcin Baran, 168 s., format 23 × 27 cm;
Miasto bez murów. W 650. rocznicę lokacji Kleparza (1366–2016), t. 1, praca zbiorowa, red. prow. Aleksandra Radwan, red. Marcin Baran, 168 s., format 23 × 27 cm;
Stale o Nowej Hucie – album fotograficzny = Revisiting Nowa Huta: photo book, koncepcja i wybór fotografii Paweł Jagło, red. Łukasz Klimek, 132 s., format 29 × 21 cm.

Katalogi wystaw stałych

- Miasto pod kopcem Kraka*, praca zbiorowa, red. nauk. Elżbieta Firlet, red. Marcin Baran, 328 s., format 24 × 32 cm.

Foldery wystaw czasowych

- Maria Lempart: *Rudawa – żywioł pokromiony*, red. Łukasz Klimek, 36 s., format 16,5 × 21,5 cm;

Joanna Gellner, Bożena Sobucka: *Jak pies z kotem*, red. Barbara Cisowska, 56 s., format 16,5 × 21,5 cm;
Joanna Strzyżewska: *Kraków w pudełku*, red. Barbara Cisowska, 48 s., format 16,5 na 21,5 cm;
Wacław Szczepanik: *Zwierzyniec zaprasza – Grzegórski*, red. Łukasz Klimek, 72 s., format 16,5 × 21,5 cm.

Przewodniki

Janusz T. Nowak: *Wokół Rynku Dębnickiego*, red. Łukasz Klimek, 96 s., format 20 × 25,5 cm;
Zajrzyj do Huty 8, przewodnik po wydarzeniu, 36 s., format 10,4 × 14,8 cm;
Zielony Zwierzyniec, przewodnik po dzielnicy w formie mapy, format 50 × 60 cm;
Plan obozu głównego Stalagu 369 w Kobierzynie = Plan of the main camp of Stalag 369 in Koblitz, plan obozu w formie mapy, format 50 × 60 cm.

Publikacje edukacyjne

Niesamowita przygoda psa Dżimusia, kor. Barbara Cisowska, Łukasz Klimek, 32 s., format 20 × 18 cm;
Jak pies z kotem, karta zadań edukacyjnych, format 60 × 24 cm (składane na 4);
Woda w Krakowie, karta zadań edukacyjnych, 8 s., format 15 × 15 cm;
Kartonowa kolekcja MHK: *Ratusz krakowski w 1. połowie XIV wieku (wznowienie)*, model kartonowy do sklejania, red. nac. Michał Niezabitowski, red. Anna Biedrzycka, 12 s., format 29,5 × 41,5 cm;
Oto szopka. Szopkowe wycinanki, model kartonowy do sklejania, 28 s., format 21 × 29,5 cm;
Oto szopka. Szopkowe malowanki (wiersze Dobrosław Rodziewicz, tekst Olga Jasioneł, rysunki Joanna Rusinek), kor. Marcin Baran, 28 s., format 21 × 29,5 cm.

Czasopismo dla dzieci „Krzysztoforek”

„Krzysztoforek” 2016, nr 29, red. nac. Michał Niezabitowski, red. prow. Klaudia Kaczmarczyk, 26 s., format 21 × 26 cm;
„Krzysztoforek” 2016, nr 30, red. nac. Michał Niezabitowski, red. prow. Klaudia Kaczmarczyk, 26 s., format 21 × 26 cm;
„Krzysztoforek” 2016, nr 31, red. nac. Michał Niezabitowski, red. prow. Klaudia Kaczmarczyk, 26 s., format 21 × 26 cm.

Wydawnictwa informacyjne

„KrzysztoforYOU. Biuletyn Informacyjny Muzeum Historycznego Miasta Krakowa” 2016, nr 11, red. nac. Michał Niezabitowski, red. prowadząca Anna Kandzior-Zug, 12 s., format 21 × 29,7 cm;
Muzeomania 2016, broszura informacyjna, red. Marcin Baran, 28 s., format 12 × 21 cm;
Muzeomania 2016/2017, broszura informacyjna, red. Marcin Baran, 28 s., format 12 × 21 cm.

Wielki Kraków – aneksja czy konsolidacja w ramach Krakowskiego kolokwium z udziałem profesorów Zdzisława Nogi i Jacka Purchli. Prowadzi dyrektor Michał Niezabitowski, w środku drugiego rzędu słuchaczy dyrektor Jacek Salwiński, sala Baltazara Fontany w pałacu Pod Krzysztoforą, 18 października 2016 r., fot. Andrzej Janikowski

Edukacja

Muzeomania

Główny program edukacyjny Muzeum – *Muzeomania* – realizowany jest od kilku lat i odbywa się w dwóch cyklach – wiosennym (marzec – czerwiec) i jesienno-zimowym (wrzesień – luty). Program moderuje Dział Edukacji MHK, kierowany przez Klaudię Kaczmarczyk, a istotną rolę w opiniowaniu kierunków działań odgrywa Kolegium Edukacyjne pod przewodnictwem dyrektora Niezabitowskiego. Wiosenna *Muzeomania 2016* poświęcona była w dużej części krakowskiemu świętowaniu i wielkim uroczystościom mającym tu miejsce w ciągu wieków. Z kolei kolejna odsłona, wrzesień – luty 2017, za temat przewodni obrała Kraków wielowyznaniowy i wielokulturowy. Warto przypomnieć główne cykle *Muzeomanii*:

- *Tajemniczy kufel* – adresowany do dzieci w wieku 3–5 lat,
- *Akademia Małego Odkrywcy* – przeznaczony dla dzieci w wieku 6–9 lat,
- *Mały wielki Kraków* – dla dzieci w wieku 9–12 lat,
- *Zagraj w teatr* – warsztaty dla młodzieży,
- *Salon pod Faetonem* – wykłady otwarte,
- *Krakowskie kolokwium* – debaty wokół ważnych tematów inspirowanych historią Krakowa,
- *Muzealna Akademia 67+/-* – wykłady dla seniorów,
- *Kraków naprawdę dla wszystkich* – zajęcia dla niepełnosprawnych,
- *Muzeum bez granic* – cykl spacerów edukacyjnych po Krakowie.

Muzeum ma stałą ofertę edukacji w ramach podstawy programowej dla dzieci i młodzieży szkolnej. Oferta ta jest wciąż uzupełniana i dostosowywana do modyfikacji programu szkolnego. Działania edukacyjne kierowane są do wszystkich zainteresowanych w ramach oferty towarzyszącej wszystkim wystawom czasowym, m.in. są to wykłady, oprowadzania, warsztaty, także działania podczas tzw. finałów wystaw. W ramach zespołów projektowych każdorazowo

Tajemniczy kufer – zajęcia dla najmłodszych dzieci w ramach Muzeomanii prowadzi Elżbieta Lang, Rynek Podziemny, 10 kwietnia 2016 r., fot. Tomasz Kalarus

Prezydent Krakowa prof. Jacek Majchrowski czytający dzieciom legendę o Lajkoniku, Czytanie na śniadanie, w górnej części zdjęcia po prawej dyrektor Michał Niezabitowski, sala Miedziana w skrzydle zachodnim pałacu Pod Krzysztoforą, 18 września 2016 r., fot. Andrzej Janikowski

Spacer edukacyjny po terenie byłego KL Płaszów, Pamiętaj z nami, 15 kwietnia 2016 r., fot. Katarzyna Bednarczyk

wyznaczona jest osoba odpowiedzialna za program edukacyjny wystawy, a w ewaluacji projektów istotnym elementem oceny są efekty działań edukacyjnych projektów.

Oddziały przygotowują także własne programy, wynikające z ich profilu programowego. Między innymi w Pałacu Krzysztofory odbywało się *Czytanie na śniadanie*, adresowane do rodziców z małymi dziećmi, z udziałem znanych postaci nauki i kultury krakowskiej.

Spotkania w ramach *Salonu książki krakowskiej* promowały książki wydawane przez nasze Muzeum, a jednocześnie były okazją do rozmów z udziałem publiczności na ważne tematy związane z dziedzictwem naszego miasta.

Dział Edukacji nie tylko koordynował szkolenia dla przewodników miejskich (wykłady, zajęcia metodyczne, egzaminy pisemne i ustne), obejmujące także znajomość wystaw stałych w oddziałach Muzeum, ale stopniowo rozbudowywał ofertę programową dla tej ważnej grupy zawodowej działającej wokół MHK. Uruchomiono dodatkowy cykl – *Przewodnik dla zaawansowanych*, adresowany do tej części przewodników, która stale pogłębia swoją wiedzę o Krakowie i jego zabytkach.

Wydarzenia

Muzeum corocznie organizuje imponującą liczbę wydarzeń. Większość z nich ma charakter edukacyjny, część – wymiar przede wszystkim promocyjny, zdecydowana większość adresowana jest do lokalnych odbiorców, mieszkańców Krakowa i szerzej – aglomeracji krakowskiej. O ile w ogólnej frekwencji Muzeum około połowa to goście z zagranicy, o tyle w wydarzeniach, które odgrywają coraz większą rolę w działaniach Muzeum, odbiorcami są głównie organizatorzy Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, czyli obywatele Gminy Miejskiej Kraków.

Sezon wydarzeń muzealnych został otwarty świętem oddziału Rynek Podziemny, czyli *Drążeniem miasta*. Program tego wydarzenia został zbudowany wokół konsekwentnego odkrywania fenomenów miasta historycznego, ale także odkrywania przez historię współczesnego organizmu miejskiego. *Drążenie 2016* (28–30 stycznia) skupione było na

Finisz Biegu pamięci na placu Bohaterów Getta w ramach wydarzenia Pamiętaj z nami, 16 kwietnia 2016 r., fot. Katarzyna Bednarczyk

poznawaniu tzw. dźwiękosfery miasta i składało się zarówno z wykładów, jak i zajęć warsztatowych w przestrzeni Rynku Podziemnego. Osobą odpowiedzialną była Justyna Kutrzeba z oddziału Rynek Podziemny.

28 marca 2016 roku Dom Zwierzyniecki zaprosił na kolejną odsłonę *Przystanku Emaus*. Zwiedzający tłumnie odwiedzają tego dnia oddział przy ulicy Królowej Jadwigi 41, często w drodze na tradycyjny krakowski zwierzyniecki Emaus, poznając nieco głębiej tradycje emausowe i zwiedzając wystawy, w tym przede wszystkim tę o Dębnikach. W trakcie *Przystanku* uczestniczyliśmy także w nowej tradycji muzealnej, czyli w *Konkursie na najpiękniejsze drzewko emausowe*. Organizatorką wydarzenia była kustosz Maria Lempart.

15–16 kwietnia 2016 roku Trasa Pamięci MHK zaprosiła wszystkich zainteresowanych bolesną historią czasów Zagłady na wydarzenie edukacyjno-promocyjne *Pamiętaj z nami*. Tym razem tematem przewodnim był historia i nasza pamięć o KL Płaszów. To temat ważny dla naszego miasta, które właśnie na przełomie 2015 i 2016 roku podjęło decyzję o muzealnym upamiętnieniu terenów byłego obozu koncentracyjnego Płaszów. Towarzysząca wydarzeniu sesja zatytułowana była *Płaszów. Odkrywanie*, co jasno wskazywało kierunek zainteresowania organizatorów, z kierownikiem projektu Martą Śmietaną na czele. *Bieg pamięci* z ulicy Pomorskiej na plac Bohaterów Getta był z kolei okazją do wprowadzenia idei Trasy Pamięci MHK do przestrzeni publicznej niemal całego centrum miasta.

Z 13 na 14 maja 2016 roku odbyła się kolejna edycja *Nocy Muzeów* w Krakowie. Coroczne święto wszystkich muzeów europejskich i polskich jedynie w Krakowie odbywa się z piątku na sobotę, a nie z soboty na niedzielę, co oczywiście wynika z decyzji podjętych przed laty przez Stałą Konferencję Dyrektorów Muzeów Krakowskich, kierowaną przez prof. Stanisława Waltosia. W *Nocy Muzeów 2016* tłumy z wielką radością, niemal bezpłatnie (za symboliczną złotówkę), zwiedzały wszystkie muzea krakowskie, choć trzeba przyznać, że frekwencja była najniższa od wielu lat, co wynikało przede wszystkim z fatalnej pogody. Największym zainteresowaniem cieszyły się jak zwykle atrakcje Pałacu Krzysztofory i Barbakanu. Koordynatorem akcji był tym razem dr Walery Bubiń.

Kustosza Teresa Kwiatkowska i dr Magdalena Kwiecińska w czasie konferencji *Niematerialne dziedzictwo miasta. Muzealizacja, ochrona, edukacja, sala Miedziana w skrzydle zachodnim pałacu Pod Krzysztofory, 31 maja 2016 r., fot. Andrzej Janikowski*

W maju 2016 roku Muzeum zorganizowało dwa wydarzenia o charakterze naukowym. 7 maja w sali Miedzianej w skrzydle zachodnim pałacu Pod Krzysztofory odbyła się, współorganizowana przez nasze Muzeum, sesja Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa *Kraków międzynarodowy (XIII–XVII wiek)*.

Z kolei 31 maja i 1 czerwca 2016 roku miała miejsce, przygotowana z rozmachem przez dr Magdalенę Kwiecińską, międzynarodowa konferencja naukowa *Niematerialne dziedzictwo miasta. Muzealizacja, ochrona, edukacja*. W konferencji wzięli udział muzealnicy i naukowcy z wielu ośrodków w Polsce i Europie (ze Słowenii, Chorwacji, Rosji, Białorusi, Ukrainy i Szwajcarii), którzy prezentowali dorobek swoich instytucji w obszarze dokumentowania i ochrony niematerialnego dziedzictwa miejskiego, a także edukacji w tej dziedzinie. Była to pierwsza konferencja poświęcona temu tematowi zorganizowana przez muzeum miejskie w Polsce.

2 czerwca 2016 roku, tradycyjnie w oktafę Bożego Ciała, wędrował *Pochód Lajkonika*. W rolę Konika Zwierzynieckiego wcielił się Zbigniew Glonek, a muzealną drużynę organizującą *Pochód* prowadził dr Andrzej Szoka z oddziału Celestat. Wydarzenie sukcesywnie wzbogacane jest nowymi elementami, nieuszczipającymi w żaden sposób dziedzictwa tradycji Lajkonika, ale wzbogacającymi przekaz obrzędu Lajkonika. W 2016 roku we współpracy z Cracovia Danza wypracowano taneczno-choreograficzną aranżację, w której uczestniczą wszyscy włóczkowie i która odwołuje się do renesansowych motywów tanecznych. Sukcesywnie wykonywane są także nowe stroje ekipy Lajkonika, w założeniu nawiązujące do tradycyjnych wzorów autorstwa Witolda Chomicza, a współcześnie projektowane przez Piotra Łańcuckiego.

Dzień Dziecka w Muzeum Historycznym Miasta Krakowa to nowy pomysł programowy, realizowany od kilku lat. 4 i 5 czerwca 2016 roku z bogatej oferty warsztatów i zabaw dla dzieci skorzystało łącznie nieco ponad 1200 najmłodszych odbiorców zajęć muzealnych. Akcję w ośmiu oddziałach koordynował Dominik Oleksy z Działu Edukacji MHK.

2 czerwca miało miejsce *Wręczenie medali św. Krzysztofa*. Kapituła odznaczenia przewodniczył prezydent Krakowa, prof. Jacek Majchrowski, który też osobiście wręcza medale laureatom nagrody. W roku 2016 medale św. Krzysztofa

Uroczysty apel w ramach Dni Pamięci Ofiar Gestapo na ul. Pomorskiej, 9 września 2016 r., fot. Tomasz Kalarus

otrzymali: prof. Dariusz Kosiński za wsparcie merytoryczne, Krakowskie Bractwo Kurkowe za kultywowanie krakowskich tradycji oraz Kompania Kufłowa Jarczyński, Bartczak s.c. w kategorii wsparcia finansowego Muzeum.

W lipcu i sierpniu w Barbakanie, Murach Obronnych, Rynku Podziemnym i Pałacu Krzysztofory odbywały się zajęcia i warsztaty z cyklu *Średniowiecze da się lubić*. Kierownik projektu, dr Jacek Zinkiewicz, jak co roku przygotował bogaty program, składający się z jednej strony z zajęć warsztatowych, z drugiej wykorzystujący potencjał grup rekonstrukcyjnych i skierowany na poznawanie kultury, obyczajów, codzienności średniowiecznego miasta. Wydarzenie zakończono efektownie *Rycerskim turniejem kwiatów*, który odbył się w Barbakanie 27 i 28 sierpnia 2016 roku.

24 lipca 2016 roku Pałac Krzysztofory zaprosił wszystkich Krzysztofów i Krzysztofki, ale i wszystkich zainteresowanych odkrywaniem tajemnic głównej siedziby Muzeum na święto oddziału – *Imieniny św. Krzysztofa*. Autor programu wydarzenia, dr Walery Bubiń, zbudował ofertę zwróconą do dzieci, aby przez zajęcia i zabawy mogły poznać tajemnice Krzysztoforów, ale także dorosłych zainteresowanych wystawami stałymi i czasowymi w Krzysztoforach.

9 i 10 września 2016 roku oddział Ulica Pomorska zaprosił na dziesiątą już edycję *Dni Pamięci Ofiar Gestapo*. Wydarzenie to mocno wpisało się w kalendarz krakowskiego upamiętniania czasów II wojny światowej. Po raz pierwszy program *Dni Pamięci 2016* skupiony był na ludziach dzia-

Laureaci medalu św. Krzysztofa z dyrektorem Michałem Niezabitowskim, od lewej: Artur Jarczyński, profesor Dariusz Kosiński i prezes Krakowskiego Bractwa Kurkowego Henryk Kuśnierz, 2 czerwca 2016 r., fot. Andrzej Janikowski

łających w konspiracji podziemnej, a związanej z ruchem narodowym. Stąd też patronami wydarzenia byli krakowscy członkowie konspiracji ruchu narodowego – Tadeusz Surzycki i Wacław Ulatowski. Nowym akcentem *Dni Pamięci* jest teraz wybór jednego z bohaterów wydarzenia przez uczestników głosowania internetowego. Jest to forma zaproszenia publiczności do wspólnego budowania programu, partycypacji, która ma budować głębsze zainteresowanie historią czasów okupacji. Autorem programu jubileuszowej, 10. edycji *Dni Pamięci Ofiar Gestapo* był kustosz Grzegorz Jezowski.

W połowie września każdego roku Muzeum Historyczne Miasta Krakowa i partnerzy skupieni w porozumieniu w ramach Muzeum Rozproszonego Nowej Huty zapraszają na wielkie odkrywanie tej dzielnicy Krakowa, czyli imprezę *Zajrzyj do Huty*. 17–18 września 2016 roku można było skorzystać z bardzo bogatej oferty wszystkich niemal instytucji kultury Nowej Huty, a także stowarzyszeń i podmiotów komercyjnych działających na rzecz popularyzacji wszystkich elementów dziedzictwa tej części naszego miasta. Kierownik projektu, adiunkt Maria Wąchała-Skindzier, odpowiedzialna za koordynację całego wydarzenia, podsumowała frekwencję uczestników dwudniowej imprezy na poziomie ponad 9 tysięcy osób, co jest oczywiście powodem do dumy dla wszystkich podmiotów współpracujących przy tej imprezie.

16 października 2016 roku oddział Stara Synagoga z jego kierownikiem, kustoszem Eugeniuszem Dudą, zaprosił na wspólne świętowanie *Jom Riszon, czyli niedzieli w Starej Synagodze*. Program składający się z oprowadzeń, projekcji filmowych i koncertu muzyki żydowskiej był dla wszystkich zainteresowanych okazją do poznania specyfiki działalności muzeum w Starej Synagodze.

Tradycyjnie już sezon wydarzeń zamyka *Dzień otwartych drzwi muzeów krakowskich*. W niedzielę 20 listopada

2016 roku muzea krakowskie zaprosiły do bezpłatnego zwiedzania swoich wystaw stałych i czasowych i na specjalne atrakcje przygotowane na ten dzień. Największym zainteresowaniem cieszyły się oczywiście najpopularniejsze oddziały MHK, czyli Rynek Podziemny i Fabryka Emalia Oskara Schindlera.

8 października 2016 w hali Com Com Zone w Nowej Hucie odbył się XII Turniej Piłkarski Muzeów im. Jerzego Dobrzyckiego o Puchar Prezydenta Krakowa profesora Jacka Majchrowskiego. To wydarzenie sportowe, organizowane przez nasze Muzeum, od kilku lat przypomina postać pierwszego dyrektora MHK, muzealnika, historyka sztuki, twórcy fundamentów naszej instytucji. Jest także spotkaniem pracowników muzeów z całej Polski, którzy rywalizują ze sobą na piłkarskim boisku w duchu szlachetnej, sportowej rywalizacji, przy okazji mając okazję do lepszego wzajemnego poznania się.

W ubiegłorocznej edycji rozgrywek wzięło udział osiem zespołów: trzy drużyny krakowskie: gospodarz, tj. Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum UJ, dwie warszawskie: Muzeum Sportu i Turystyki, Zamek Królewski, reprezentacje: Muzeum Zamku w Łańcucie, Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu i gościnnie drużyna Krakowskiego Biura Festiwalowego. W eliminacjach, prowadzonych w dwóch grupach, zwyciężyli faworyci: w grupie A Muzeum Sportu, w grupie B Zamek w Łańcucie.

Drużyna MHK wystąpiła bez większych sukcesów. W pierwszym spotkaniu zremisowała z Zamkiem Królewskim 0:0, w kolejnych meczach przegrała z Muzeum UJ 0:3 i Muzeum Sportu 0:2.

W półfinałach, zgodnie z przewidywaniami i bez niespodzianek, Łańcut po zaciętym pojedynku pokonał Muzeum

Gorąca atmosfera na trybunach w czasie XII Turnieju Piłkarskiego Muzeów im. Jerzego Dobrzyckiego o Puchar Prezydenta Krakowa. Drużynie MHK kibicują (od lewej): Ewa Gaczoł, Joanna Gellner, Magdalena Smaga, Helena Polít, Grażyna Synowiec, 8 października 2016 r., fot. Andrzej Janikowski

UJ 3:2, a Muzeum Sportu Zamek Królewski 2:0. W meczu o trzecie miejsce Zamek Królewski wygrał z Muzeum UJ 1:0. W wielkim finale Muzeum Sportu wygrało dość pewnie z Łańcutem 3:0. Tym samym Warszawa potwierdziła hegemonię w krakowskich turniejach, to już czwarte z rzędu zwycięstwo warszawskiej drużyny w rozgrywkach o Puchar Prezydenta Krakowa! Muzealnicy z Krakowa w rozgrywkach piłkarskich znaleźli się w odwrocie. Zwycięskiej drużynie puchar wręczyła radna miasta Krakowa, Teresa Kwiatkowska, a statuetkę najlepszego strzelca za zdobycie ośmiu goli w pięciu spotkaniach odebrał Dariusz Kątnik z drużyny Łańcuta.

Prace remontowe i konserwatorskie

Muzeum zarządza kilkunastoma obiektami, które wymagają stałych działań remontowych i konserwatorskich. Za ich realizację odpowiedzialny jest Dział Techniczny MHK, kierowany przez inż. Marię Makarewicz. Najważniejsze prace wykonane w roku 2016:

- Mury Obrotne – remont konserwatorski Bramy Floriańskiej wraz z konserwacją ganków (prace dofinansowane przez SKOZK);
- Stara Synagoga – prace konserwatorskie przy murze kazimierzowskim, oczyszczenie elewacji i prace przy tzw. murkach (prace dofinansowane przez SKOZK);
- Kamienica Hipolitów – remont konserwatorski fasady kamienicy oraz wymiana okien w elewacji frontowej (prace dofinansowane przez SKOZK). Elewacja budynku odzyskała dzięki tym pracom dawny blask,

choć udało się odtworzyć jedynie mały fragment dawnego sgraffito.

Równocześnie Muzeum zleciło wykonanie dokumentacji projektowej do planowanych modernizacji lub remontów obiektów muzealnych. W roku 2016 lista tego typu działań była bardzo długa. Warto wymienić m.in. wykonanie:

- projektu klimatyzacji w serwerowni przy ulicy Jagiellońskiej 2,
- projektu remontu mostu Kleparskiego,
- projektu instalacji dozоровej i oświetlenia dozоровego w Starej Synagodze.
- projektu budowlanego i wykonawczego modernizacji oddziału Dom Zwierzynecki.
- projektu remontu kotłowni i instalacji CO w kamienicy Hipolitów,
- dokumentacji pełnego remontu technicznego i budowlanego Celestatu,
- zlecenie opracowania koncepcji rozbudowy Starej Synagogi.

Dział Techniczny MHK prowadził także mniejsze, ale równie istotne dla sprawnego funkcjonowania Muzeum prace remontowe. W pałacu Pod Krzysztofory wykonano korektę klimatyzacji serwerowni przy ulicy Jagiellońskiej 4. W Domu pod Krzyżem zrealizowano prace naprawcze związane z usunięciem skutków zalania piwnic. W Fabryce Emalia Oskara Schindlera przeprowadzono niezbędną modernizację systemu oświetleniowego na wystawie stałej, która funkcjonowała nieprzerwanie od sześciu lat i wymagała unowocześnienia.

Frekwencja

W ostatnich latach Muzeum stale zwiększa swoją frekwencję. W roku 2016 nasze wystawy odwiedziła i z oferty naszych wydarzeń skorzystała rekordowa liczba prawie 1,2 miliona zwiedzających. Tym samym MHK od kilku lat utrzymuje się w ścisłej czołówce najbardziej frekwentowanych polskich muzeów. Numerem jeden spośród wszystkich oddziałów stała się w roku 2016 Fabryka Emalia Oskara Schindlera, która zbliża się do maksymalnej dla tego oddziału liczby prawie 400 tysięcy zwiedzających rocznie. Rekordy frekwencji osiągnęły też inne oddziały, obok Fabryki Schindlera i Rynku Podziemnego to Stara Synagoga należy ciągle do najpopularniejszych oddziałów MHK.

Bilety	Liczba zwiedzających
grupowe	225 635 (11 785 grup)
normalne	363 328
ulgowe	196 106
bezpłatne	123 131
rodzinne	103 343
dzień wolnego wstępu	145 263
łączone	16705
VIP	150
cudzoziemcy	591 025
młodzież	387 373
RAZEM	1 191 341

Działania edukacyjne	Liczba edycji i uczestników
Oprowadzania	6718 dla 103 917 osób
Lekcje	191 dla 4524 osób
Warsztaty	266 dla 5682 osób
Imprezy edukacyjne	571 dla 21 649 osób
Imprezy muzealne	318 dla 52 795 osób

Frekwencja z podziałem na oddziały	
Oddział	Liczba zwiedzających
Fabryka Emalia Oskara Schindlera	372 625
Rynek Podziemny	342 220
Stara Synagoga	138 581
Pałac Krzysztofory	92 352
Wieża Ratuszowa	71 089
Apteka pod Orłem	54 470
Barbakan	39 840
Mury Obrończe	23 553
Kamienica Hipolitów	17 050
Ulica Pomorska	15 652
Nowa Huta	10 604
Dom Zwierzyniecki	5874
Celestat (zamknięty w drugiej połowie roku)	3873

Rada Muzeum Historycznego Miasta Krakowa IV kadencji (2016–2019)

4 lutego 2016 roku w sali Baltazara Fontany w pałacu Pod Krzysztofory odbyło się posiedzenie inauguracyjne nowej kadencji Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa 2016–2019. W posiedzeniu wzięli udział: Andrzej Kulig, zastępca prezydenta miasta Krakowa, Stanisław Dziedzic, dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa, Michał Niezabitowski, dyrektor Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, Jacek Salwiński, zastępca dyrektora Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, Anna Śliwa-Suchowiak, zastępca dyrektora Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, Adam Świerż, zastępca dyrektora Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, członkowie Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa: prof. Czesław Dźwigaj z Towarzystwa Strzeleckiego Bractwo Kurkowe w Krakowie, Paweł Jaskanis, dyrektor Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Bogusław Kośmider, przewodniczący Rady Miasta Krakowa, dr Peter Farbaky, dyrektor Budapesti Történeti Múzeum (Muzeum Historii Budapesztu), prof. Jacek Purchla, dyrektor Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie i przewodniczący Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa III kadencji (2012–2015), dr Volker Rodekamp, dyrektor Stadtgeschichtlichen Museums Leipzig (Muzeum Miasta Lipsk), prof. Mieczysław Rokosz, prezes Komitetu Kopca Kościuszki, Andrzej Szpunar, dyrektor Muzeum Okręgowego w Tarnowie, prof. Jan Świącz z Katedry Muzeologii UJ, dr hab. Marek Walczak z Instytutu Historii Sztuki UJ, prof. Stanisław Waltoś, wiceprzewodniczący Polskiego Komitetu Narodowego ICOM, prof. Jerzy Wyrozumski z Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, prof. Franciszek Ziejka ze Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, Raouf Ziyad, pełnomocnik Rządu Regionalnego Kurdystanu w Polsce. Nieobecny był prof. Krzysztof Zamorski z Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Porządek dzienny posiedzenia zakładał w punkcie pierwszym wystąpienie w imieniu prezydenta miasta Krakowa, prof. Jacka Majchrowskiego, Andrzeja Kuliga, zastępcy prezydenta. Następnie odbyło się ukonstytuowanie się nowej Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa i wybór jej kierownictwa. Przyjęto porządek obrad, który przewidywał: głosowanie nad przyjęciem protokołu poprzedniego posiedzenia Rady Muzeum z 17 grudnia 2015 roku, wystąpienie dyrektora Michała Niezabitowskiego, przedstawienie sprawozdania z działalności finansowej Muzeum Historycznego Miasta Krakowa w 2015 roku, planu finansowego i merytorycznego na rok 2016 oraz założeń strategicznych do 2019 roku, dyskusję nad sprawozdaniem, głosowanie nad przyjęciem sprawozdań merytorycznego i finansowego za 2015 rok oraz planu pracy Muzeum na rok 2016, wolne wnioski i zakończenie posiedzenia.

Andrzej Kulig przywitał uczestników posiedzenia oraz członków nowo ukonstytuowanej Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Wyraził uznanie dla pracy dotychczasowej Rady, która zgodnie z ustawą o muzealnictwie

od lat wspiera działalność Muzeum oraz pracę jego organizatora – Gminy Miejskiej Kraków. Dzięki ścisłej współpracy z Radą widoczny jest dynamiczny rozwój Muzeum, które buduje swój wizerunek i ważną, kulturotwórczą pozycję zarówno w mieście, jak i w środowisku muzealnym w kraju i poza jego granicami. Dziękując za pracę ustępującej Radzie, prezydent Kulig wyraził nadzieję na równie owocną współpracę z Radą nowej kadencji. Nastąpiło wręczenie aktów nominacji członkom Rady Muzeum IV kadencji.

Dyrektor Michał Niezabitowski podziękował za zaangażowanie członkom nowej Rady Muzeum, wyrażając nadzieję na owocną i inspirującą współpracę przez kolejne cztery lata. Zwrócił się do uczestników posiedzenia o wskazanie kandydatów do objęcia funkcji przewodniczącego, wiceprzewodniczącego oraz sekretarza nowo konstytuowanej Rady Muzeum.

Prof. Franciszek Ziejka zgłosił kandydaturę prof. Jacka Purchli, zasłużonego dyrektora Międzynarodowego Centrum Kultury, który od lat z sukcesem zajmuje się dziedziną Krakowa i nadaje miastu międzynarodowy szlif. Prof. Jacek Purchla, dziękując za propozycję, wyraził zgodę na kandydowanie. Nie zgłoszono innych kandydatur. Przystąpiono do jawnego głosowania. W wyniku aklamacji wybrano prof. Jacka Purchlę na funkcję przewodniczącego Rady Muzeum.

Dyrektor Michał Niezabitowski, gratulując nowemu przewodniczącemu, zaproponował na stanowisko wiceprzewodniczącego, pełniącego tę funkcję również w poprzedniej kadencji Rady, prof. Krzysztofa Zamorskiego. Prof. Jacek Purchla poparł kandydaturę profesora Zamorskiego jako wybitnego historyka UJ, mocno zakorzenionego w metodologii historii oraz badaniach historii Krakowa XX wieku, zasłużonego członka Polskiego Towarzystwa Historycznego. Nie zgłoszono innych kandydatur. W wyniku aklamacji wybrano prof. Krzysztofa Zamorskiego.

Michał Niezabitowski i prof. Jacek Purchla na funkcję sekretarza Rady zaproponowali kandydaturę dr. hab. Marka Włczaka, znanego mediewisty z UJ, zasłużonego dla polskiej historii sztuki, który w gronie nowej Rady będzie reprezentował tak ważną w muzealnictwie dziedzinę, jaką jest historia sztuki. Nie zgłoszono innych kandydatur. Dr hab. Marek Włczak został jednomyślnie wybrany na funkcję sekretarza Rady Muzeum, którego pracę będzie wspierał protokolant wskazany przez Muzeum.

Profesor Purchla podziękował za wybór na przewodniczącego Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa IV kadencji. MHK, co podkreślił, od 2015 roku jako jedyne samorządowe muzeum plasuje się w czołowej grupie muzeów w Polsce, które przekroczyły granicę miliona zwiedzających. Zaznaczył, że ma pełną świadomość tego, że sukces pracy Rady zostanie osiągnięty dzięki ścisłej współpracy jej wszystkich wybitnych członków, a także że cieszy się z obecności zarówno członków poprzedniej kadencji, jak i nowych, zwłaszcza spoza krakowskiego środowiska – dr. Volkera Rodekampa, dr. Petera Farbakyego, Andrzeja Szpunara i Pawła Jaskanisa. Przypomniał, że Rada Muzeum działa na podstawie dwóch aktów prawnych: wielokrotnie nowelizowanej ustawy z 1991 roku dotyczącej

prowadzenia działalności kulturalnej, która nadała status prawny muzeom w Polsce, oraz ustawy o muzeach z 1996 roku. W myśl tych przepisów prawnych, rada ma za zadanie nadzorować pracę muzeum, oceniać co najmniej raz do roku jego działalność oraz zatwierdzać, w formie głosowania jawnego, przedłożony przez dyrektora instytucji roczny plan działalności wraz z planem finansowym, a także sprawozdania roczne.

Następnie profesor rozpoczął obrady Rady, zgłaszając wniosek o głosowanie nad przyjęciem protokołu ostatniego posiedzenia Rady poprzedniej kadencji. Równocześnie poinformował Radę, że w przesłanych członkom materiałach nie znalazło się ostateczne sprawozdanie z działalności finansowej, co jest spowodowane faktem wyznaczenia wczesnego terminu posiedzenia inauguracyjnego działalności Rady, mającego miejsce przed terminem zamknięcia rocznego bilansu Muzeum. Wyraził uznanie dla dyrekcji Muzeum, że mimo braku zakończenia prac nad sprawozdaniem finansowym, członkowie Rady otrzymali klarowne zestawienia, będące obfitym i niemalże pełnym materiałem, dającym ogólny przegląd spraw finansowych. Przystąpiono do głosowania jawnego. Protokół z posiedzenia poprzedniej Rady Muzeum z 17 grudnia 2015 roku został jednomyślnie przyjęty.

Kolejną część obrad otworzyła filmowa prezentacja podsumowująca działalność Muzeum Historycznego Miasta Krakowa i Rady Muzeum III kadencji w latach 2012–2015, której towarzyszył komentarz dyrektora Michała Niezabitowskiego.

Przechodząc do omówienia sprawozdania z działalności finansowej Muzeum Historycznego Miasta Krakowa za rok 2015 oraz zaprezentowania planów na rok 2016, dyrektor podkreślił, że zostały przedstawione wyniki wstępne. Muzeum kończy rok z zyskiem w wysokości około 2 mln zł. Jest on przeznaczony na pokrycie kosztów prowadzonych inwestycji, do wykazania wkładu własnego w przygotowywanych wnioskach dotyczących dofinansowania zewnętrznego dużych projektów inwestycyjnych, a także na remonty i renowacje. Dotacja z UMK w wysokości 16 mln zł została w 2015 roku udzielona w 100 proc.; w 2016 roku planowana jest w takiej samej wysokości. Muzeum zamierza uzyskać dodatkowo dochód w wysokości około 11 mln zł z biletów oraz około 4 mln zł z innych źródeł, jak sprzedaż i czynsze.

Prof. Jacek Purchla wyraził uznanie dla Prezydenta Miasta za prowadzenie jednostki kultury, jaką jest Muzeum Historyczne. Dotacja z UMK jest bardzo wysoka (wyższa nawet od dotacji z Ministerstwa dla Zamku Królewskiego na Wawelu), ale równocześnie MHK posiada bardzo wysokie przychody, głównie ze sprzedaży biletów. Zwrócił się do Pawła Jaskanisa, że z pewnością i on uzna ten wynik za zadowalający. Z tego powodu pogratulował Muzeum zysków, a przede wszystkim wysokiej frekwencji i dynamicznego rozwoju.

Bogusław Kośmider zapytał o przyczyny znaczącego wzrostu – w porównaniu z budżetem z 2015 roku – w planie finansowym na rok 2016 dwóch pozycji: przeglądu usług naprawczych oraz wydawnictw. Odpowiedzi udzieliła dyrektor Anna Śliwa-Suchowiak, mówiąc, że w 2015

roku wszystkie muzea zostały zobligowane do dostosowania zabezpieczeń podległych im obiektów zgodnie z normami NIMOZ (m.in. niskoprądowe instalacje, monitoring). Generuje to olbrzymie koszty. W 2015 roku tylko częściowo zrealizowano te prace i będą one kontynuowane w roku 2016, rodząc dodatkowe koszty. Dyrektor Niezabitowski dodał natomiast, że wzrost budżetu wydawnictw wiąże się z niezrealizowaniem dwóch planowanych katalogów (zegarów i broni z kolekcji MHK), których druk ma nastąpić w 2016 roku.

Następnie Michał Niezabitowski przedstawił założenia strategiczne Muzeum do 2019 roku. Jak przypomnieliśmy, Muzeum posiada 16 oddziałów. W nadchodzących latach liczba ta ulegnie zwiększeniu, gdyż w 2016 roku prowadzone będą prace nad uruchomieniem Muzeum Podgórze w zajeździe pod św. Benedyktem. Prace remontowe prowadzone są przez Gminę Miejską Kraków, a otwarcie nastąpi jesienią 2017 roku. Bliskie ukończenia są też prace przy modernizacji budynku Thesaurus Cracoviensis – Centrum Interpretacji Artefaktów na Bielanych, czyli nowymi, studyjnymi magazynami muzealnymi, otwartymi dla publiczności. Zakończenie prac remontowych przewidziane jest na czerwiec 2016 roku, a w kolejnych miesiącach sukcesywnie będą tam przenoszone zbiory. W 2017 roku planowane jest otwarcie kolejnego oddziału w Rydlówce – przeprowadzone zostaną prace remontowe, z pozostawieniem obecnej wystawy poświęconej Stanisławowi Wyspiańskiemu. Do 2018 roku zostanie zrealizowane duże przedsięwzięcie związane z uporządkowaniem terenu byłego niemieckiego obozu KL Płaszów. Prezydent Jacek Majchrowski przeprowadzi rozmowy z Ministerstwem Kultury dotyczące zacieśnienia współpracy w tej sprawie. W 2019 roku zaplanowana jest modernizacja oddziału teatralnego oraz remont skrzydła wschodniego pałacu Pod Krzysztofory. Muzeum przygotowało wnioski o dofinansowanie tych projektów.

W latach 2016–2019 Muzeum planuje liczne wystawy czasowe w kraju (wystawy planowane są w trybie trzyletnim), m.in. w 2016 roku ekspozycja z okazji 650. rocznicy lokacji miasta Kleparza, w 2017 roku z okazji 200. rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki. MHK liczy na ścisłą współpracę przy jej realizacji z wieloma partnerami, w tym z obecnym na posiedzeniu prezesem Komitetu Kopca Kościuszki, prof. Mieczysławem Rokoszem. W 2018 roku w związku z rocznicą odzyskania niepodległości odbędą się liczne wydarzenia pod wspólnym tytułem *Przystanek Niepodległość*, m.in. wystawy tematyczne w Pałacu Krzysztofory, Wieży Ratuszowej i Muzeum Podgórze. Planowane są także wystawy za granicą – w 2016 roku będzie to wielka wystawa *Na wspólnej drodze. Budapeszt i Kraków w średniowieczu*, realizowana we współpracy z dr. Peterem Farbakym. Patronat nad ekspozycją objęli prezydenci miast, prowadzone są rozmowy o patronacie prezydentów obu państw (wystawa odbędzie się w 2016 roku w Budapeszcie, a w 2017 roku w Krakowie). W 2016 roku Pałac Krzysztofory będzie gościł wystawę z zamku w Trokach *Zamki Wielkiego Księstwa Litewskiego*, a rok później w Trokach zostanie zaprezentowana wystawa *Cracovia 3D*. Muzeum weźmie udział w projekcie związanym z 25. rocznicą

uzyskania niepodległości przez Chorwację we współpracy z Muzeum w Zadarze. U siebie pokaże dwie wystawy: wspomnianą wystawę z Budapesztu oraz ekspozycję rzeźby gotyckiej z Koszyc. Na 2018 rok Muzeum przygotowuje wystawę *Szkoci w Krakowie* w Edynburgu, a w 2019 roku będzie współpracować przy realizacji wielkiej wystawy lokacyjnej w Magdeburgu, organizowanej w ramach starań miasta o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury.

Oprócz wystaw w latach 2016–2019 kontynuowane będą liczne projekty, m.in. poszukiwanie i rozwijanie metod opieki nad krakowskim dziedzictwem niematerialnym (obecnie MHK sprawuje pieczę nad tradycją szopki krakowskiej oraz Lajkonikiem). Szczególne podziękowania należą się tu prezydentowi Andrzejowi Kuligowi za pomoc w realizacji pomysłu prezentacji szopek krakowskich w przestrzeni miasta – z całą pewnością będzie to doskonałą promocją lokalnej tradycji i samego Krakowa.

MHK będzie także kontynuować działania związane z ideą muzeum dialogu przez organizowanie licznych debat i spotkań dotyczących miasta. W planach jest również rozbudowywanie działalności edukacyjnej i podążanie śladami lidera w tej dziedzinie, czyli Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie.

Ważnym zadaniem, które Muzeum stawia przed sobą w kolejnych latach, jest dalsza digitalizacja i cyfryzacja kolekcji. Dotychczas udało się zdigitalizować 23 tysiące ze 143 tysięcy obiektów muzealnych.

Dyskusję nad sprawozdaniem otworzył prof. Jacek Purchla, dziękując za interesującą, klarowną prezentację. Prof. Czesław Dźwigaj zwrócił uwagę na fakt, że w ciągu ostatnich 12 lat Muzeum rozrosło się do imponującego przedsiębiorstwa kultury. Złożył gratulacje dyrekcji MHK oraz władzom miasta za wielkie na tle całej Polski i przykładowe dla innych muzeów miejskich osiągnięcia. Wyraził też jednak niepokój, czy rozrost Muzeum nie odbywa się zbyt dynamicznie i na zbyt wielu płaszczyznach. Muzeum przypomina coraz szybciej pędzący wielowagonowy pociąg. Utrzymanie wszystkich tak różnorodnych obiektów oraz tak rozbudowanej działalności jest wielkim wyzwaniem i wyczynem. Równocześnie w imieniu Bractwa Kurkowego podkreślił, że dzięki MHK w Krakowie działa jedyne w Europie muzeum brackie.

Prof. Jacek Purchla zauważył czytelną, mocną korelację miasta z Muzeum w strategii realizowanej przez Miasto Kraków. W ostatnich latach widoczne jest, jak MHK coraz mocniej wchodzi w tkankę miejsc pamięci Krakowa. Muzeum chroni je, ale też wpisuje w turystykę miejską, co jest godne wielkiego uznania. Profesor nie obawia się, jak powiedział, dynamicznego rozwoju MHK, ponieważ rozwój niesie ze sobą wiele korzyści, m.in. zwiększenie frekwencji, a co za tym idzie – wzrost muzealnego budżetu. Najistotniejszy jest jednak fakt, że rozwój ten wiąże się z ciągłością, a nawet ze wzrostem zatrudnienia w Muzeum.

Bogusław Kośmider przypomniał, że w Krakowie odbędą się Światowe Dni Młodzieży, które znacząco zwiększą liczbę odwiedzających Kraków. Zapytał o plany Muzeum związane z tym wydarzeniem. Dyrektor Anna Śliwa-Suchowiak wyjaśniła, że Muzeum wpisuje się w całościowy

program ŚDM-u, udostępniając za darmo swoje oddziały dla przybywającej młodzieży.

Prof. Stanisław Waltoś wyraził uznanie dla MHK – potężnej instytucji stworzonej przez Jerzego Dobrzyckiego – za inwencję oraz twórcze i perspektywiczne myślenie. W nawiązaniu do wypowiedzi dyrektora Niezabitowskiego dotyczącej ochrony dziedzictwa niematerialnego zwrócił uwagę na konieczność wpisania w jego poczet również tradycji *Osadzania chochoła*, nierozzerwalnie związanej z Bronowicami i postacią Wyspiańskiego. Zasugerował, aby członkowie Rady Muzeum przyjrzeni się obecnym projektom związanym z remontem Rydlówki.

Prof. Jacek Purchla podkreślił, że MHK nie traci dynamiki, przeciwnie – wciąż się rozwija i podejmuje nowe zadania, otwierając nowe, zróżnicowane oddziały, jak Rydlówka i muzeum w byłym KL Plaszow, stając się swoistym kombinatem kultury w mieście. Wraz z nowymi oddziałami poszerza się misja i funkcje Muzeum, a także pojawiają się nowe, niekiedy trudne wyzwania. Muzeum instynktownie kojarzy się przede wszystkim z eksponatem, ale MHK pokazuje, że równie ważna jest narracja o mieście oraz jego niematerialne dziedzictwo. W tych przemianach znaczący udział ma dyrektor Michał Niezabitowski, który podczas I Kongresu Muzealników w Łodzi w 2015 roku prezentował się jako jeden z liderów w środowisku muzealnym. MHK jest przykładem wielkiej rewolucji, jaką przeżywają obecnie muzea w Europie, gdzie istotną rolę zaczyna odgrywać widz i debata, refleksja o mieście, zarówno o jego przeszłości, jak i przyszłości. MHK wzięło na siebie niezwykle odpowiedzialną rolę katalizatora zmian w muzealnictwie polskim.

W dalszej części posiedzenia Rada jednogłośnie przyjęła sprawozdanie oraz plan roczny Muzeum.

Na zakończenie prof. Jacek Purchla złożył nowo powołanej Radzie Muzeum życzenia udanej i inspirującej pracy przez całą kadencję. Dyrektor Michał Niezabitowski podziękował członkom nowej Rady za przyjęcie zaproszenia, zapewniając, że dyrekcja MHK wraz z zespołem będą otwarci na współpracę, wszelkie rady i sugestie. Wyraził również nadzieję, że już wkrótce będzie mógł ich zaprosić do nowych oddziałów Muzeum – Thesaurus Cracoviensis i Muzeum Podgórze.

21 listopada 2016 roku w sali Baltazara Fontany w pałacu Pod Krzysztofory odbyło się kolejne posiedzenie Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa IV kadencji. Wzięli w nim udział: Andrzej Kulig, zastępca prezydenta miasta Krakowa, Katarzyna Olesiak, dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa, Michał Niezabitowski, dyrektor Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, Jacek Salwiński, zastępca dyrektora Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, Anna Śliwa-Suchowiak, zastępca dyrektora Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, Adam Świerż, zastępca dyrektora Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, członkowie Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa IV kadencji: prof. Czesław Dźwigaj z Towarzystwa Strzeleckiego Bractwo Kurkowe w Krakowie, Paweł Jaskanis, dyrektor Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Bogusław Kośmider, przewodniczący Rady Miasta Krakowa, dr Peter

Farbaky, dyrektor Budapesti Történeti Múzeum (Muzeum Historii Budapesztu), prof. Jacek Purchla, dyrektor Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie, dr Volker Rodekamp, dyrektor Stadtgeschichtlichen Museums Leipzig (Muzeum Miasta Lipsk), prof. Mieczysław Rokosz, prezes Komitetu Kopca Kościuszki, Andrzej Szpunar, dyrektor Muzeum Okręgowego w Tarnowie, prof. Jan Świąch z Katedry Muzeologii UJ, dr hab. Marek Walczak z Instytutu Historii Sztuki UJ, prof. Stanisław Waltoś, wiceprzewodniczący Polskiego Komitetu Narodowego ICOM, prof. Jerzy Wyrozumski, delegat Walnego Zgromadzenia PAU, prof. Franciszka Ziejka, prezes Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, Raoof Ziyad, restaurator, prof. Krzysztof Zamorski z Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Przewodniczący Rady prof. Jacek Purchla podziękował uczestnikom posiedzenia za przybycie, w szczególności członkom z zagranicy, a także przedstawicielom organu założycielskiego – prezydentowi Andrzejowi Kuligowi i dyrektor Katarzynie Olesiak. Stwierdzając kworum, rozpoczęła obrady. W wyniku głosowania przyjęto jednogłośnie program posiedzenia.

Członkowie Rady przyjęli przez akklamację protokół poprzedniego posiedzenia Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa z 4 lutego 2016 roku.

Następnie obejrzano prezentację poświęconą bieżącym zadaniom i inwestycjom Muzeum Historycznego Miasta Krakowa z komentarzem dyrektora Michał Niezabitowskiego. Kluczową inwestycją Muzeum jest zakończenie remontu skrzydła wschodniego pałacu Pod Krzysztofory. Na realizację projektu *Krzysztofory od nowa. Muzeum kompletne: modernizacja i remont konserwatorski Pałacu Krzysztofory wraz z przystosowaniem jego funkcji do realizacji zadań nowoczesnego, wielofunkcyjnego obiektu muzealnego* Muzeum otrzymało dofinansowanie ze środków unijnych (POIS) w wysokości ponad 29 mln zł. Łączna wartość projektu wynosi 42 mln zł. Umowa o dofinansowaniu została uroczystie podpisana przez wicepremiera, ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotra Glińskiego 15 września 2016 roku w pałacu Pod Krzysztofory. Efektem realizacji projektu będzie nie tylko restauracja i modernizacja zabytkowego pałacu, lecz także stworzenie muzeum kompletnego, tj. miejsca spotkania z historią miasta oraz partycypacyjnej przestrzeni do dyskusji, nauki i spędzania wolnego czasu. Dyrektor podziękował prezydentowi Kuligowi i dyrektor Olesiak za pomoc w pozyskaniu niezbędnych środków na wkład własny, dzięki którym udało się uzyskać znaczące dofinansowanie unijne. Zakończenie projektu, kierowanego z ramienia Muzeum przez dyrektora Adama Świerża, planowane jest w 2019 roku. Dotychczas prace przebiegają terminowo – rozpoczęto pierwsze przetargi i przed wakacjami lub we wrześniu 2017 roku zostanie wbita pierwsza łopata. Opis projektu wraz z wizualizacjami planowanej wystawy stałej były już prezentowane na wcześniejszych posiedzeniach Rady Muzeum.

Drugim istotnym działaniem Muzeum jest sukcesywna realizacja projektu Thesaurus Cracoviensis – Centrum Interpretacji Artefaktów, czyli stworzenie nowoczesnych

magazynów muzealnych oraz pracowni konserwatorskich, łączących dodatkowo funkcje wystawiennicze, gdzie możliwa będzie prezentacja bogatej kolekcji MHK. Wartość inwestycji wynosi 18,5 mln zł. Na tę kwotę składają się dotacje z UMK, MKiDN oraz wkład własny Muzeum. Inwestycja jest zaawansowana. W budynku funkcjonują już pracownie konserwatorskie, a w 2017 roku planowane jest całościowe przeniesienie zbiorów muzealnych do nowych pomieszczeń. Dyrektor Niezabitowski zaproponował, aby jedno z przyszłych posiedzeń Rady odbyło się na Bielanach, gdzie członkowie Rady będą mieli możliwość zwiedzić nowo powstający oddział muzealny.

Kolejny projekt to Nowe Muzeum Teatralne, realizowane w Domu pod Krzyżem. Biuro Projektowe PKZ Arkona sp. z o.o. przygotowało pełną dokumentację projektową. Wartość inwestycji wynosi około 23 mln zł. Na początku 2017 roku Muzeum ponowi wniosek o dofinansowanie zadania ze środków unijnych POIŚ. Gdyby udało się je otrzymać, Nowe Muzeum Teatralne mogłoby zostać zbudowane do 2019 roku.

MHK rozpoczęło prace związane z ponownym otwarciem Muzeum Młodej Polski w Rydlówce, przejętym od PTTK. Koszt wynosi 900 tys. zł. Fundusze na ten cel przekazał prezydent Kulig, za co dyrektor Niezabitowski serdecznie podziękował. Obecnie inwestycja znajduje się w pierwszej fazie realizacji – prowadzone są prace projektowe. Z powodu ciężkiej choroby pani Marii Rydlowej, zamieszkującej poddasze Rydlówki, Muzeum nie rozpoczyna intensywnych prac. Podczas uroczystości *Osadzania chochoła* 19 listopada 2016 roku prezydent Kulig i dyrektor Niezabitowski odwiedzili panią Marię Rydlową z życzeniami szybkiego powrotu do zdrowia.

Równocześnie Muzeum kontynuuje prace związane z nowym oddziałem w prawobrzeżnej części Krakowa – Muzeum Podgórze. Projekt to inwestycja UMK, udział MHK jest merytoryczny. Prace budowlane są już zaawansowane. Został rozstrzygnięty przetarg na projekt aranżacyjny. Jesienią 2017 roku planowane jest otwarcie. Pracom budowlanym w przyszłym muzeum towarzyszy równoległa, równie zaawansowana budowa łącznicy kolejowej – dwie linie kolejowe będą przebiegały niemal ponad budynkiem podgórskiego oddziału, powstaje więc zupełnie nowa przestrzeń w Podgórzu.

Ostatnim dużym, wieloletnim projektem MHK jest przejęcie, na mocy decyzji Gminy Miejskiej Kraków, opieki nad terenem byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Płaszów. W 2007 roku Gmina rozstrzygnęła konkurs, w wyniku którego w latach 2008–2009 przeprowadzono badania i inwentaryzację terenu. Przygotowana dokumentacja wymaga obecnie aktualizacji. MKiDN przyznało dotację na prace studialne, nieinwazyjne prace archeologiczne oraz wykonanie scenariusza wystawy stałej planowanej w budynku na terenie obozu (w tzw. Memoriale). Obecnie prowadzone są prace o charakterze edukacyjnym – akcja upowszechniająca wiedzę na temat historii obozu wśród mieszkańców Krakowa, szczególnie terenów sąsiadujących z byłym obozem (w ramach m.in. projektu *Pamiętaj z nami*). W 2016 roku Prezydent Miasta Krakowa powołał Zespół zadaniowy ds. obozu KL Płaszów

z prezydentem Andrzejem Kuligiem na czele, którego zadaniem jest koordynacja spraw związanych z utworzeniem muzeum – miejsca pamięci na terenie byłego obozu, będącego części Trasy Pamięci MHK. Prowadzone są prace nad powołaniem Rady Społecznej ds. utworzenia muzeum – miejsca pamięci.

Pierwszy w dyskusji nad przedstawioną prezentacją zabrał głos prof. Jacek Purchla, który mówił o szerokim, ambitnym i konsekwentnie realizowanym programie inwestycyjnym, wymagającym wizji i profesjonalizmu. Złożył gratulacje Muzeum za pozyskanie dużych środków POIŚ na projekt związany z pałacem Pod Krzysztofory, a także wyraził zadowolenie, że po wielu latach ruszyły prace związane z byłym obozem w Płaszowie, a zadanie to zostało powierzone MHK. Przedstawiona przez dyrektora Niezabitowskiego wizja przyszłych inwestycji uświadamia Radzie, jak bardzo MHK zmienia się, poszerza zakres swoich działań i tworzy nowe oddziały. Muzeum staje się swoistym holdingiem zarządzającym już 16 oddziałami. Konieczne jest zatem nowe spojrzenie na Muzeum i dyskusja nad jego formą, strukturą i nową misją.

Prof. Franciszek Ziejka podczas prezentacji dokonał szybkich, szacunkowych obliczeń, w wyniku których uzyskał kwotę około 80 mln zł ulokowaną w sześciu wielkich inwestycjach. Wyraził uznanie dla MHK za umiejętne prowadzenie tak licznych przedsięwzięć, które są ogromnymi wyzwaniem. Po realizacji wszystkich wskazanych przedsięwzięć inwestycyjnych, za dwa, trzy lata MHK będzie wielką, nowoczesną instytucją muzealną. Należy zatem faktycznie zastanowić się nad formą Muzeum, bo co właściwie oznacza w nazwie „historyczne”, gdy Muzeum jest tak nowoczesne. Równocześnie podkreślił znaczenie prac prowadzonych w byłym KL Płaszów, miejscu, które przez długie lata było zapomniane i zaniedbane, a przecież jest ogromnie ważne dla obecnych i przyszłych pokoleń.

Prof. Jacek Purchla na ręce prof. Franciszka Ziejki złożył podziękowania dla SKOZK-u za wieloletnie wsparcie i nieocenioną pomoc dla Muzeum. Do podziękowań dołączył dyrektor Michał Niezabitowski.

Prof. Jerzy Wyrozumski uznał przedstawiony program inwestycji muzealnych za interesujący i dojrzały. Zmienia się funkcja i ranga Muzeum, ale profesor pozostaje przy zdaniu, że trzeba pozostawić historyczną nazwę Muzeum, która powinna podlegać ochronie. Należy pamiętać, że to, co obecnie nowoczesne, już za chwilę będzie historią, dlatego w obecnej nazwie nie ma żadnego dysonansu.

Kolejną prezentacją, zatytułowaną *Muzeum Historyczne Miasta Krakowa wobec nowych wyzwań*, była przedstawieniem założeń strategicznych Muzeum. Objął ją dyrektor Michał Niezabitowski.

Prof. Jacek Purchla przywołał I Kongres Muzealników Polskich (2015), który był ważnym, wręcz przełomowym wydarzeniem. Muzealne środowisko wykazało wówczas samoświadomość nieuchronnej zmiany i gotowość podjęcia próby przejścia od instytucji ochrony historii do instytucji edukacji społeczeństwa, od XIX-wiecznej wizji historii i zabytku do pojęcia szeroko rozumianego dziedzictwa.

Michał Niezabitowski przyznał, że kongres zamani-festował gotowość do zmian funkcji muzeum, ale także

unaoczniał, że wskazane kierunki budzą różnorakie lęki w środowisku muzealników. Wciąż przekształcające się i rozbudowujące MHK mimo obaw wymaga zmian, stąd prowadzone są prace nad nową strukturą i misją. Po zapiniowaniu propozycji przez Radę Muzeum kolejnym krokiem będzie zaakceptowanie zmian przez Radę Miasta i Prezydenta Miasta Krakowa.

Kolejna pokazana prezentacja przyniosła obraz przyszłych zmian Muzeum Historycznego Miasta Krakowa: powołanie w 1899 roku Muzeum, które staje się miejscem opowieści o mieście; *origo*, czyli pierwsza siedziba w obecnym budynku Archiwum Narodowego; rok 1936 – pierwsza wystawa na Wawelu, pamiątką jest potężna panorama Krakowa autorstwa Zygmunta Wierciaka, wykonana na tę wystawę (w zbiorach MHK); rok 1946 – nowa siedziba Muzeum przy ulicy św. Jana, a następnie w pałacu Pod Krzysztofory; dyrektura Jerzego Dobrzyckiego, dla którego ważna była ochrona dziedzictwa miasta, w tym także dziedzictwa niematerialnego (szopki, Lajkonik) oraz poszukiwanie fenomenu Krakowa; wzrastające z biegiem lat zainteresowanie Muzeum, a co za tym idzie sukcesywny wzrost frekwencji; rozbudowywanie Muzeum o nowe oddziały – brak spójności tematycznej, różnorodność działań; rok 2004 – wejście Polski do Unii Europejskiej przyniosło nowe wyzwania dla miasta i Muzeum; pierwszy ważny krok w procesie zmian to pionierskie opracowanie misji i strategii w 2004 roku; włączenie się Muzeum w opowieść o Holokauście – nowy oddział na Zabłociu i Trasa Pamięci MHK; budowa nowej marki Muzeum wraz z realizacją wydarzeń w ramach wielkiego jubileuszu miasta w 2007 roku – nauka realizacji dużych przedsięwzięć; podjęcie prac nad stworzeniem elektronicznego katalogu zbiorów muzealnych; pojawienie się refleksji, czy muzeum faktycznie definiują zbiory, czy może publiczność i jej potrzeby, jakie miejsce zajmuje muzeum we współczesnym społeczeństwie; nowe wyzwania – powstanie oddziału w Nowej Hucie wskazało na konieczność działania w przestrzeni publicznej wśród społeczności lokalnej i przyniosło wolę tworzenia dzielnicowych muzeów, ale też obawy przed zbyt wielkim obciążeniem struktury Muzeum o nowe oddziały; od 2007 roku coraz dynamiczniejszy wzrost frekwencji – przekroczenie liczby miliona zwiedzających; rozbudowa struktur Muzeum i wzrost zatrudnienia; od 2003 roku widoczny wyraźny progres, będący wynikiem m.in. otwarcia nowych oddziałów, mody na muzea, wzrostu liczby turystów w mieście, poszukiwania własnej tożsamości – zainteresowanie historią miasta. Jak może wyglądać Muzeum za kolejnych kilkanaście lat przy tak dynamicznych zmianach? Progres może nieść wiele sukcesów, ale też wiele zagrożeń. Stało się to powodem do rozpoczęcia pracy nad stworzeniem nowej wizji krakowskiego Muzeum – nowej misji i strategii, a także nowej struktury, która zapewni sprawne działanie wielooddziałowej instytucji: silny zarząd Muzeum, któremu bezpośrednio podlega administracja, magazyny i biblioteka z archiwum oraz pięć pionów merytorycznych z pogrupowanymi tematycznie oddziałami. Nowo zaproponowana struktura z wyprzedzeniem próbuje wskazać ewentualne kierunki rozwoju, m.in. otwarcie nowych oddziałów. Została przedyskutowana na prowa-

dzonych przez rok wewnątrzmuzealnych spotkaniach powołanego w tym celu zespołu oraz na corocznym Konwencie Strategicznym MHK. Wydaje się przejrzysta i ma zapewnić sprawniejsze działanie Muzeum. Wraz ze zmianą struktury proponuje się zmianę nazwy, która zdefiniuje na nowo misję i cele – Muzeum Kraków.

Profesor Purchla otworzył dyskusję nad tezami prezentacji, zaznaczając, że powinna zakończyć się ona zaprezentowaniem opinii Rady w tej sprawie w formie uchwały. Przypomniał także, że zgodnie ze statutem i ustawą o muzeach, Rada ma funkcję opiniotwórczą, natomiast ostateczną decyzję podejmuje Rada Miasta Krakowa jako organizator.

Dr Peter Farbaky pogratulował MHK dynamicznego rozwoju. Wskazał na podobieństwa muzeów krakowskiego i węgierskiego. W kierowanej przez niego instytucji właśnie zakończono prace nad tworzeniem nowej muzealnej struktury, która również musiała zostać zaakceptowana przez miasto jako organizatora muzeum. Toczyła się dyskusja nad zmianą nazwy z Muzeum Historycznego Miasta Budapesztu na Muzeum Budapeszt. Było to wynikiem dyskusji o wadze historii, ale i konieczności myślenia o czasach obecnych i o przyszłości; muzeum traktowane jest jako muzeum miasta, a więc całościowo; zmiana nazwy jest zatem korzystna dla samorządu i wpisuje się w ogólnoeuropejską tendencję, czego przykładem są zmiany m.in. w muzeach w Wiedniu i w Amsterdamie.

Prof. Jacek Purchla, podsumowując słowa poprzednika, zwrócił uwagę, że muzea przestają być niewzruszonym pomnikiem, lecz starają się nadążyć za dynamiką zmian w Europie. Te zmiany widoczne są także w Polsce, czego przykładem jest Warszawa.

Paweł Jaskanis ocenił, że prezentacja była z pewnością fermentotwórcza. Współczesne zarządzanie sięga do krótkiego definiowania pojęć, a paradygmatyka marketingowa do klarowności, ale i różnorodności. Ważne wydaje się kierowanie fenomenem miejsca w strategii, stąd nazwa muzeum w Wilanowie została... wydłużona, aby precyzyjniej zdefiniować miejsce i jego funkcję. Metajęzyk we współczesnej kulturze wskazuje, że niekoniecznie prosty przekaz pomaga w identyfikacji. Proponowana przez MHK nazwa dobrze oddaje ideę nowej strategii Muzeum – przejście od zbiorów do szerszego rozumienia, do społeczeństwa, gdzie całe miasto staje się muzeum. To podejście wydaje się właściwe – semantyka w odniesieniu do przedstawionej struktury, ale czy do końca przemyślane są jego konsekwencje? Ważna jest też trwałość nazwy, a za 30 lat może pojawić się tendencja zwrotna i konieczny będzie powrót do jej historycznej wersji.

Dr Volker Rodekamp uznał trwające posiedzenie za ciekawe: ambitny plan i wykreowana wizja nowej struktury Muzeum, ale też wewnętrzny spokój w obliczu ogromnych zmian. Podzielił się własnymi doświadczeniami, bowiem również jego muzeum rozważało zmianę nazwy. Od dłuższego czasu w Niemczech prowadzona jest dyskusja nad rolą muzeów. Odnosząc się do propozycji nazwy Muzeum Kraków, stwierdził, że będzie miała siłę wyrazu i wielkość oddziaływania. Ale jest to nazwa „otwarta”, niezwykle pojemna. To zaleta, ale też i wada. Przykładem może być

miejskie muzeum w Hamburgu. Zmiana jego nazwy na Muzeum Hamburg wywołała dezaprobatę wśród mieszkańców miasta przyzwyczajonych do historycznej nazwy – znanej, rozumianej, a przez to „bezpiecznej”. Mieszkańcy nie potrafili wytłumaczyć nowej nazwy, nie rozumieli jej, czuli się zagubieni. Stąd powrócono do pierwotnej nazwy – Muzeum Historii Hamburga, aby każdy mógł zrozumieć, czym to muzeum właściwie jest i aby potrafił wytłumaczyć, co za tą nazwą się kryje. Dlatego też muzeum w Lipsku pozostało przy swojej historycznej nazwie, pomimo pierwotnych zamierzeń.

Bogusław Kośmider zwrócił uwagę, że finalnie projekt trafi do oceny Rady Miasta Krakowa. Jego zdaniem, zaprezentowana wizja dobrze wpisuje się w obecne oczekiwania kreacji nowoczesnej, otwartej instytucji, będącej wizytówką miasta, definiującą jego wizję. Pomimo obiekcji doktora Rodekampa, zaproponowana zmiana nazwy wydaje się bardzo interesująca. Z pewnością jednak będzie wymagała przepracowania i konsultacji ze społeczeństwem Krakowa, które jest sentymentalnie przywiązane do historii miasta. Warto jednak pamiętać, że obecne trendy wskazują, że miejskie muzeum nie powinno być tylko muzeum historii, ale samego miasta we wszystkich jego aspektach. Bogusław Kośmider pozytywnie ocenił zmianę w podejściu do widza – muzeum jako miejsce partycypacji, dialogu, licznych debat, gdzie słucha się i rozmawia z widzem.

Prof. Franciszek Ziejka, będąc, jak stwierdził, pod wrażeniem prezentacji dyrektora Niezabitowskiego i podkreślając znaczenie imponującego wzrostu liczby zwiedzających oraz znaczącej zmiany jakości instytucji w ciągu ostatnich lat, nie zgodził się z proponowaną zmianą nazwy. Jako polonista nie widzi możliwości, aby pod wpływem mody rezygnować z zasad języka polskiego. W tłumaczeniu angielskim *Cracow Museum* brzmi poprawnie, ale *Muzeum Kraków* jest formą niegramatyczną. Dodatkowo sugeruje ona, że całe miasto jest muzeum, co chyba nie jest zamiarem pomysłodawców. Profesor zaapelował o dbanie o najważniejsze nasze dziedzictwo, jakim jest język polski i jego poprawność.

Prezydent Kulig dodał, że przed posiedzeniem Rady Muzeum dyrektor Niezabitowski odbył spotkanie z prezydentem prof. Jackiem Majchrowskim, gdzie zaprezentował propozycje zmian. Prezydent przychylnie patrzy na sprawę. Proponowane przekształcenie struktury Muzeum, jak i odrzucenie w nazwie instytucji słowa „historyczne” wydają się odpowiedzią na zachodzące w społeczeństwie zmiany. Andrzej Kulig zaznaczył, że nie w pełni zgadza się z opinią dr. Volkera Rodekampa, choć rozumie wspomniane przez niego niebezpieczeństwo istniejące w nazwie „otwartej”, która może nasuwać wiele interpretacji. Aby tego uniknąć, nowa nazwa powinna być jasno, klarownie zdefiniowana i wyjaśniona, a także poddana szerokiej konsultacji społecznej, ponieważ MHK jest instytucją definiującą całe miasto.

Prof. Jacek Purchla podsumował, że obrady Rady Muzeum są jednym z etapów na trudnej drodze prowadzącej do zmian w instytucji i poprzedzają – z pewnością długie – dyskusje na forum Rady Miasta Krakowa. Zaproponował, aby podjąć uchwałę o akceptacji proponowanego programu zmian struktury Muzeum, nie odnosząc się do

nazwy. Z tą propozycją zgodzili się profesorowie Wyrozumski i Ziejka i zasugerowali zebranyemu przemyśleń tej kwestii jeszcze raz. W wyniku głosowania podjęto jednogłośnie uchwałę Rady Muzeum akceptującą propozycję zmian struktury Muzeum, pozostawiając dylemat zmiany nazwy do dalszej dyskusji.

W ramach wolnych wniosków prof. Franciszek Ziejka zwrócił uwagę, że Stanisław Wyspiański wciąż nie ma swojego muzeum w Krakowie. Ponieważ powstaje obecnie Muzeum Literatury, może warto, aby swoje zasłużone i znaczące miejsce znalazł tam również Wyspiański i jego literacka twórczość.

Przewodniczący prof. Jacek Purchla podziękował członkom Rady za obecność na posiedzeniu i udział w dyskusji. Równocześnie zaprosił na kolejne posiedzenie Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa.

Sprawy personalne

W roku 2016 nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy otrzymali:

z okazji Dnia Muzealnika:

nagrodę I stopnia: Małgorzata Sepielak i Łukasz Wałas;

nagrodę II stopnia: Monika Bednarek, Barbara Cisowska-Dulian, Dominik Dziadusz, Joanna Gellner, Elżbieta Junger, Maria Kwaśnik, Maria Lempart, Urszula Misina, Zuzanna Miśtał, Bożena Sobucka, Michał Szczerba, Marta Śmietana, Jacek Zinkiewicz;

nagrodę III stopnia: Eugeniusz Duda, Leszek Kostuch, Justyna Kutrzeba, Urszula Misiak, Marzena Przybyła i Andrzej Szoka;

z okazji Nowego Roku:

nagrodę I stopnia: Katarzyna Bury, Maria Flur, Elżbieta Junger, Elżbieta Lang, Tomasz Owoc, Małgorzata Sepielak;

nagrodę II stopnia: Marcin Baran, Monika Bednarek, Walery Bubień, Leszek Guzik, Maria Kwaśnik, Agnieszka Langer, Maria Makarewicz, Zuzanna Miśtał, Małgorzata Niechaj, Małgorzata Oleksiak-Wrona, Andrzej Szoka, Jolanta Urbańska;

nagrodę III stopnia: Tomasz Donatowicz, Jan Dziechciowski, Joanna Gondek-Dziuba, Grzegorz Jeżowski, Anna Kandzior-Zug, Paweł Kluska, Mirosław Kołodziej, Anna Kruszyna, Magdalena Kwecińska, Mariusz Langer, Dariusz Lis, Barbara Michalik, Urszula Misiak, Katarzyna Pietrzycka-Mińczak, Waław Pyzik, Waław Sawicz, Sylwia Skrzypek, Waław Szczepanik, Andrzej Urbański, Maria Wąchała-Skindzier, Grzegorz Woźniak, Maria Zientara.

Tradycyjnie też pracownicy otrzymali nagrody jubileuszowe związane ze stażem pracy:

40 lat pracy: Danuta Radwan;

35 lat pracy: Danuta Kicek, Irena Palca, Małgorzata Palka, Adam Surmacz, Barbara Wojs-Kańczuga;

30 lat pracy: Rafał Bulanda, Dorota Jędrzejczyk, Tomasz Kalarus, Małgorzata Kozłowska, Małgorzata Rzemek, Anna Śliwa-Suchowiak, Bożena Urbańska, Marta Żurawska-Kobielska;

25 lat pracy: Roman Grabowski, Renata Kuna, Olga Kurek, Maciej Miezan;

20 lat pracy: Lucyna Gawlik, Wojciech Jodłowski, Małgorzata Mika, Paweł Rapacz, Iwona Szwed, Agnieszka Wawrzonek.

W roku 2016 zakończyli pracę w MHK: Łukasz Bańdo, Ewa Bylica, Piotr Cabaj, Przemysław Cabaj, Paweł Jagło, Zbigniew Kusiak, Łukasz Łacheta, Antoni Michalik (emerytura), Małgorzata Mika, Paweł Nawąła, Stanisław Petrykowski, Bożena Sobucka, Michał Stonawski, Michał Tarasiewicz, Michał Urban, Marian Walas (emerytura), Adam Wróblewski (emerytura).

W roku 2016 zatrudniono 31 nowych pracowników: Wojciech Baliński, Łukasz Bańdo, Daniel Borowski, Kamila Buturla, Ewa Bylica, Leszek Cierpiałowski, Przemysław Czapla, Witold Dobrzeński, Justyna Franczyk, Anna

Gałązka, Lech Gocyk, Monika Góra, Michał Gruchacz, Jan Jezierski, Dawid Karamon, Grażyna Kruk, Robert Kulig, Zbigniew Kusiak, Łukasz Łacheta, Grzegorz Opiela, Stanisław Petrykowski, Katarzyna Pietrzycka-Minczak, Daria Pilch, Tomasz Sihinkiewicz, Michał Stonawski, Iwona Sułkowska-Sajdak, Magdalena Sztal, Melania Tutak, Kamila Twardowska, Łukasz Warykiewicz, Tomasz Wykurz.

Słowa kluczowe

modernizacja, pałac Pod Krzysztofory, muzealia, Thesaurus Cracoviensis, Trasa Pamięci MHK, KL Płaszow, Muzeomania, wydarzenia muzealne, medal św. Krzysztofa, Rada Muzeum Historycznego Miasta Krakowa